Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 2 (502) ◆ Середа, 6 січня 1993 року ◆ Ціна 5 крб.

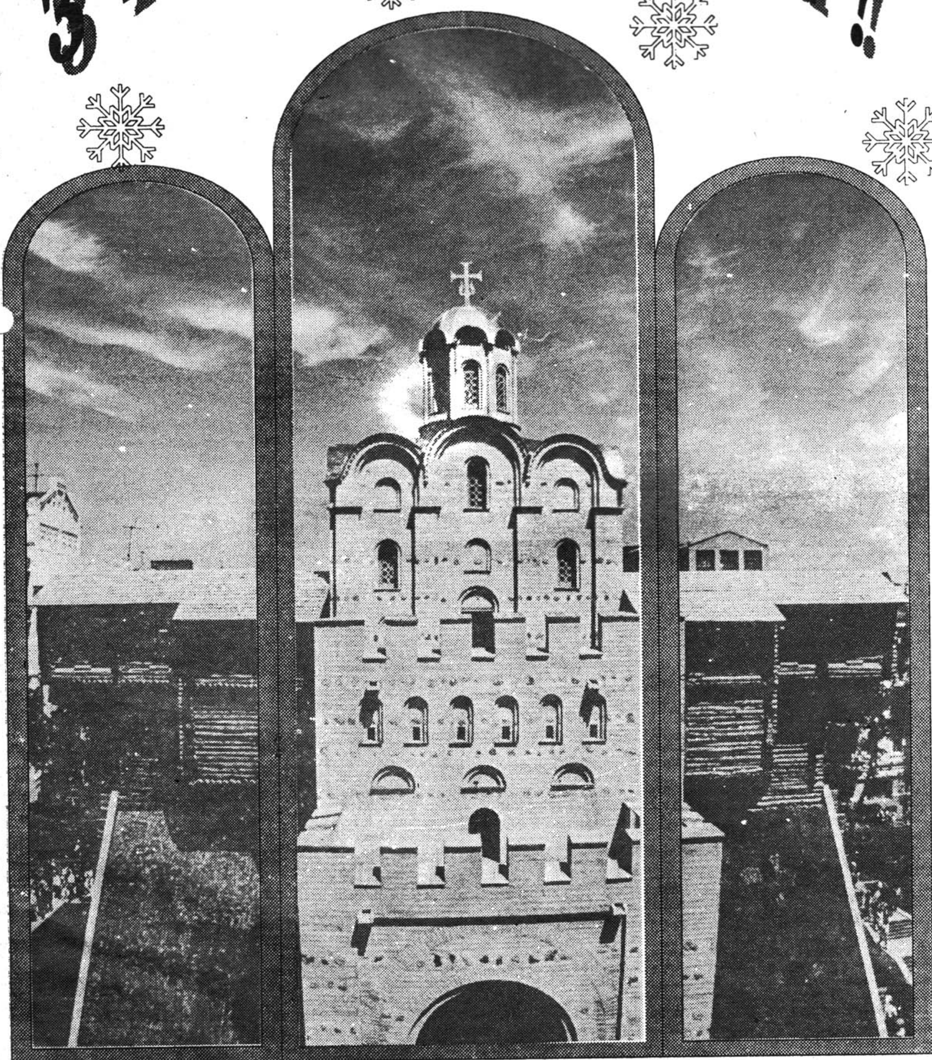
З Різдвом Христовим!!

Знов прийшло на нашу землю Свято Різдва Христового — Свято примирення, Свято прощення, Свято надії.

І коли вознесуть на честь Різдва свої чудові молитви християни України — православні, католики, протестанти, хай ще й ще раз згадають вони цивілізаційного виміру заповідь Того, чиє народження нині святкують мільйони людей: «Щоб були всі одно» (Івана, 17; 21).

З Різдвом Христовим!

(З різдвяного привітання Президента України Л. КРАВЧУКА).

Подарунки до свят

ПРОФСПІЛКИ — ДІТЯМ

За путівками Спілки незалежних галузевих профспілок вирушать на зимові канікули сотні дітей-сиріт Донеччини. Вони відпочинуть в найкращих здравницях Маріуполя і Красного Лиману. А організує такі виїзди для юних Донецьке відділення Українського дитячого фонду. Навіть у складних економічних умовах профспілки, підприємства, біржі, комерційні структури стараються влаштувати новорічний відпочинок і свята дітям. Тут і ялинки, і подарунки, і різні вистави для дітвори.

ДОПОМАГАЄ «ЗВЯГЕЛЬ»

Витрати по організації новорічних розваг для школярів Новограда-Волинського взяло на себе творче виробниче об'єднання «Звягель». Фірма також шефствує над міським будинком культури, гуртками, студіями, допомагає у фінансуванні фестивалів, конкурсів, спортивних змагань. При сприянні «Звягелю» в Новограді-Волинському проходять міжнародні і всеукраїнські турніри шахістів. Певну кількість своїх доходів об'єднання витрачає на увічнення пам'яті своєї славетної землячки Лесі Українки.

ЗАПРОСИЛИ НА ОБІД

Доречною виявилась для малозабезпечених жителів Сум економічна допомога міськвиконкому і облпрофради. Вони виділили перед новорічними святами мільйон карбованців на обіди і подарунки пенсіонерам, інвалідам, багатодітним сім'ям. Смачно нагодують найбідніших у їдальнях комбінату громадського харчування об'єднання «Сумпромбуд». З казни місцевих Рад, профспілкових внесків і коштів підприємств надається гуманітарна допомога також в Охтирці, Глухові, Шостці, Конотопі, Ромнах.

Один шанс із 150 тисяч

посміхнувся В. СВІТЛУГІНУ з села Огирівка Великобагачанського району Полтавської області та К. КУШНІРУКУ з села Рудники Маневицького району Волинської області. Вони поряд із 150 тисячами інших читачів «Голосу України» ризикнули взяти участь у лотереї, організованій газетою для своїх постійних передплатників на 1993 рік. І не помилилися!

Редакція щиро поздоровляє і радіє разом з В. СВІТЛУГІНИМ та К. КУШНІРУКОМ. Перший невдовзі сяде за кермо новенької «Таврії». «Волинянка» ж, що дісталася К. КУШНІРУКУ за підсумками лотереї, набагато краща на сільських дорогах за будь-яку «іномарку».

Інтерв'ю з двома щасливчиками та їх фото ми обов'язково надрукуємо в наступних номерах «ГУ».

Верховна Рада України:

ДОЛАЮЧИ КРУТІ СХОДИНКИ

Наша численна редакційна пошта свідчить, що люди нової України не байдужі до діяльності Верховної Ради України: цікавляться її роботою, законопроектами, які мають розглядатися, діляться своїми думками, пропозиціями, критичними зауваженнями. На їх прохання наш кореспондент зустрівся з першим заступником Голови Верховної Ради України Василем Васильовичем Дурдинцем, який погодився відповісти на найбільш типові запитання.

— Щонайперше, Василю Васильовичу, ми вдячні Вам за згоду на нову зустріч, які вже стають доброю традицією. Нам приємно, що традиція ця породжена зростаючою увагою громадян, виборців до роботи парламенту, народних депутатів. І оскільки ми вже зустріли Новий рік, хотілося б почути Вашу оцінку рокові минулому. Чим він міг би увійти в історію і парламенту, і нашої незалежної України?

— Не сказав би, що минулий рік був легким. І для парламенту, і для народу. Продовжувався непростий процес становлення і утвердження нашої державності. Він підкріпився широким визнанням України як незалежної держави в усьому світі. При всіх складнощах вдалося уникнути зіткнень, соціальних потрясінь, зберегти політичну стабільність у суспільстві, а це ознака мудрості і зрілості нашого народу.

Водночас в усій повноті виявилися проблеми, пов'язані з падінням життєвого рівня в країні, спадом виробництва, інфляцією, повільним просуванням до ринку і млявим становленням ринкових структур, зумовлені недостатнім розгортанням і малої, і великої приватизації. Треба реально оцінювати ситуацію. Наш парламент працює вкрай напружено, але, по суті, він своїм доробком нових законів тільки вимощує фундамент ринкової економіки. Виконавчій владі, якщо відверто казати, і організаційно, і психологічно ще треба надзвичайно активно потрудитись над формуванням тих елементів ринку, які вже міцно опиралися б на правову основу.

І за цих умов просто можна доземно вклонитися нашим людям за їх терпимість, за їх розуміння об'єктивних причин цих ускладнень, за їх прагнення в силу можливостей і конкретною працею, і розважливим словом, і своєю витримкою сприяти утвердженню нових законів. Це був рік, коли люди, прямо скажемо, не дали себе втягнути в гострі політичні чвари та протистояння. І особисто я вбачаю у цьому не аполітичність (хоча дехто і не проти причепити цей ярлик масам), а саме прояв правової вихованості і свідомості, зростання політичної відповідальності за розбудову молодої Української держави.

— А що, на Вашу думку, створює гарантії певної стабілізації суспільного життя, подає надію людям на можливість поліпшення економічної ситуації і посилення соціального захисту, особливо малозабезпечених сімей, інвалідів та престарілих громадян?

— На ці запитання я шукав би відповідь у законотворчому доробку Верховної Ради. Ясна річ, що в одному інтерв'ю не перелічити напрацьованих і прийнятих законодавчих актів. Тому виділю лише основоположні, на мій погляд, які засвідчать і тенденцію до розбудови правової, демократичної держави, і те, що Верховна Рада не байдужа до повсякденного життя людей.

Із 128 законів, прийнятих на пленарних засіданнях **протягом року**, 46 стосуються якраз правових основ державотворення та 52 Закони практично змінюють фундамент політичного й економічного життя республіки, 18 — з питань законності і правопорядку. Крім того, прийнято 14 законів, спрямованих безпосередньо на соціальний захист населення за умови економічної нестабільності. Як на мене, то до **числа виключно важливих нині я відніс би Закон** про державну допомогу сім'ям з дітьми, Закони про захист і основи законодавства України про охорону здоров'я, Закон про охорону праці та про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді. Між іншим, ці закони прийняті **вперше** у нашій країні і стосуються майже всіх.

На друге читання готується проект Закону про статус і соціальні гарантії ветеранів війни і праці.

— Василю Васильовичу, як не прикро про це говорити, але все ж люди бачать, що значна кількість прийнятих нових законів не дає належного ефекту, а деякі з них практично бездіють. Чому так?

— Це нас теж непокоїть. Але малоефективні здебільшого закони, які приймалися на зорі нашого державотворення, коли більше дбали про кількість власних законів і у зв'язку з відсутністю своїх законодавчих актів з багатьох корінних питань.

Над усуненням цих недоліків, як ви, може, помітили, Верховна Рада працює досить активно. Яким чином?

По-перше, вносяться суттєві зміни і доповнення в раніше прийняті законодавчі акти з врахуванням вимог життя, набутого досвіду, потреб на перспективу. І нічого страшного я тут не бачу — в усьому світі чинне законодавство постійно шліфується, вдосконалюється і в цілому має безперервний процес. Говорю це тому, що дехто з політиків і журналістів любить одверто спекулювати тезою: мовляв, прийняті закони недосконалі. Між іншим, нічого не пропонуючи.

По-друге. Зараз з участю вчених, юристів, інших фахівців проводиться значна робота щодо експертизи всіх прийнятих законів на предмет виявлення суперечностей, неузгодженості в окремих питаннях, щоб усе потім привести у відповідність. це справа не одного дня, але, безумовно, вона буде зроблена.

По-третє. Різко посилена вимогливість до законопроектів, які вносяться на розгляд сесії. Слідкуємо, щоб було їх юридичне і фінансове обгрунтування, висновки експертів, наукових консультантів, щоб з корінних питань були висновки не однієї, а кількох постійних комісій. Врешті-решт, прагнемо приймати закони і постанови в пакетах.

І четверте. Ситуація сьогодні така, що чим більш працює парламент, тим більш **розширюється коло тих законодавчих актів, які слід приймати зараз, не відкладаючи на потім. Ця потреба диктується самим життям.** Тому у зв'язку з цим хочу сказати, що парламент відкритий для співпраці з усіма, хто вноситиме власні законопроекти, конструктивні пропозиції, тобто ділом покаже своє вболівання за справу.

— А тепер про розширення компетенції Кабінету Міністрів. Надання йому права приймати декрети не пов'язано з цим, про що ми говоримо?

— Можливо. Але тільки певною мірою. В минулому році зроблено рішучий крок до створення в Україні правової держави, побудованої за принципом розподілу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову.

У діючу Конституцію України внесено зміни і доповнення, згідно з якими Верховна Рада України стала **єдиним органом законодавчої влади**, а Президент України — главою держави і главою виконавчої влади України. Водночас чітко визначили функції і повноваження обох гілок державної влади, механізми їх взаємних стримувань і противаг, а також принципи їх взаємодії.

Це, так би мовити, об'єктивний момент. А що стосується суб'єктивного, то новий статус наших центральних органів державної влади вимагає і від Верховної Ради, всіх народних депутатів України, і від представників виконавчої влади високої правової культури і розуміння ролі й значення кожної з цих влад. І на сьогодні є великим нашим здобутком те, що ми не допустили загострення суперечностей між обома владами. Ми дійшли згоди з такого важливого питання, як формування нового складу Уряду України та делегування йому додаткових повноважень, зокрема, права видавати нормативні декрети.

Найближчим часом передбачено узгодити з Кабінетом Міністрів час проведення наступного пленарного засідання Верховної Ради України для розгляду програми дій Уряду щодо виходу з кризи. Визначено законопроекти, які першочергово намічається внести на пленарні засідання в січні, зокрема, пакет проектів з питань посилення боротьби з організованою злочинністю, корупцією, хабарництвом, контролю за використанням фінансових ресурсів, а також надання допомоги малозахищеним верствам населення. Дано доручення постійним комісіям Верховної Ради терміново проаналізувати декрети, подані Урядом, з питань оподаткування, приватизації землі та інші для їх розгляду на черговому засіданні Президії Верховної Ради.

Будемо в цілому сподіватися, що конструктивне співробітництво законодавчої і виконавчої влад буде продовжуватися і ми знайдемо цивілізовані шляхи вирішення й інших проблем, зокрема, проблеми вдосконалення взаємовідносин виконавчої влади з місцевими Радами народних депутатів.

— А це питання гостре. Під час навчання голів місцевих Рад ця ситуація відчувалася. До речі, Ви, Василю Васильовичу, неодноразово виступали перед слухачами курсів.

— Слухачами є практичні працівники Рад. Розуміючи це, керівництво Верховної Ради вирішило організувати навчання слухачів відповідно до їх статусу та інтересів. Перед головами Рад, їх заступниками та керівниками секретаріатів виступали Голова Верховної Ради Іван Степанович Плющ, Президент України Леонід Макарович Кравчук, заступники Голови та члени Президії Верховної Ради, керівники Кабінету міністрів, міністри, провідні фахівці Верховної Ради та Адміністрації Президента. Одним словом, все, що сьогодні напрацьовано законодавчою і виконавчою владами, набуто практикою, слухачі одержали з перших уст і мали можливість обмінятися думками, викласти своє бачення дії законів, указів, постанов, що давало корисну інформацію для всієї аудиторії.

І ще одне не менш цінне: слухачі кожного потоку залишили масу письмових питань, звернень і пропозицій, адресованих різним державним установам, науковцям, службам. Тільки на підсумковому занятті п'ятого потоку, де навчалися голови міських Рад, було одержано близько ста запитань, на які опрацьовуються конкретні відповіді. Це буде корисне і для нашої подальшої законотворчої роботи.

А взагалі ми дійшли висновку — за умов таких бурхливих змін у державі навчання керівників Рад слід періодично повторювати.

— Василю Васильовичу, хотілося б повернутися до добре відомої Постанови Верховної Ради про вдосконалення організації її роботи, прийнятої у жовтні. Не думаємо, що такий документ може бути документом одноразової дії. Що ж малося на увазі вдосконалювати?

— Ясна річ, що малося на меті вирішити питання не тільки конкретно організації роботи шостої сесії, а й вдосконалення роботи Верховної Ради взагалі. Постанова щодо цього теж була. Тож на шостій сесії ми по-новому організували проведення пленарних засідань — по 6 робочих днів на місяць, і надали більше часу для роботи народним депутатам в комісіях — по два тижні, і тиждень — для їх роботи в округах. Чого цим досягли? Тепер уже видно, що депутати мають можливість грунтовніше попрацювати над законопроектами у комісіях, і продуктивніше йде робота в сесійному залі. Крім того, народні депутати тепер менше в поїздках, мають більше часу для конкретної законотворчої роботи, що для Верховної Ради вельми важливо.

Щодо питань, порушених депутатами на закритому пленарному засіданні 21 і 22 жовтня, то тут цілий спектр невідкладних справ. Заходи, укладені для реалізації зауважень і пропозицій, досить масштабні. Перелічувати всі немає потреби, а розділи я б назвав, оскільки по них можна уявити характер, і обсяги передбачених дій. Перший блок — це питання вдосконалення законотворчої роботи; другий — посилення парламентського контролю; третій — організація пленарних засідань та роботи постійних комісій; четвертий — проблеми діяльності Рад і органів місцевого самоврядування. Ще один розділ — про вдосконалення роботи підрозділів апарату Верховної Ради. Тепер справа за реалізацією наміченого.

— Як представник преси хотів би поділитися власними спостереженнями і думками, а водночас співставити їх з Вашим баченням проблем. Скажімо, про сесії — як вони проходять — люди бачать і легко можуть судити самі...

— Отут би варто побажати, щоб не судили легко. Звичайно, сесійна робота Верховної Ради — на виду. Це добре. І навіть коли йдуть бурхливі діалоги, де нерідко беруть верх амбіції окремих депутатів, нічого страшного в тому немає. Прикро, звичайно, що справу розбудови нашої державності дехто бачить тільки крізь призму своєї ідеологічної спрямованості. Але й тут є позитивне: йде політичне і правове виховання людей, які самі бачать, хто є хто, своє вагоме слово скажуть на наступних виборах. А ще уважний телеглядач і радіослухач не уникне висновку, що перемагає діловий струмінь, саме законотворчий, і в інтересах не окремих груп, а в інтересах більшості народу. Думаю, це незаперечний факт.

— Якщо сесії на виду, то робота в комісіях, а тим більше — в округах — не так помітна. Що Ви могли б сказати? Тим більше, що і ми, журналісти, про це пишемо мало.

— Справді, інформація останнім часом пішла трохи ширше, а грунтовних аналітичних розповідей і роздумів про роботу комісій справді читати в газетах чи слухати по радіо доводилося рідко. Що виділив би в принциповому плані? Для виконання затверджених заходів ми добилися чіткішого планування роботи постійних комісій. Щоб забезпечити активну і повноцінну участь звільнених народних депутатів — членів комісій, головам комісій рекомендовано заслуховувати інформації народних депутатів про виконання ними планових завдань, про підсумки відряджень. Звичайно, важливо забезпечувати кращу участь депутатів у роботі комісій. Проведено, як ви знаєте, ротацію керівництва комісій. Все це дало новий, живий імпульс, значно дисциплінувало законотворчу та й контрольну роботу комісій. Якщо із 219 законів, прийнятих Верховною Радою України з почат-

(Закінчення на 3-й стор.).

Верховна Рада України:
ДОЛАЮЧИ КРУТІ СХОДИНКИ

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

ку скликання, 46 відсотків розроблено і внесено комісіями, то на шостій сесії із 49 прийнятих законодавчих актів комісії розробили і внесли 29.

Крім того, ведучи контроль за станом виконання прийнятих законів і постанов, комісії тепер частіше заслуховують звіти членів Уряду, керівників міністерств і відомств, регулярніше виїжджають на місце для вивчення конкретних ситуацій і справ, а потім узагальнений матеріал і конкретні пропозиції подають Президенту, керівникам Уряду, а в разі необхідності — і органам прокуратури.

— А от сьогодні, за умови тимчасового зупинення окремих повноважень Верховної Ради, щось має змінитися в характері роботи комісій?

— Безумовно. Комісії активно співпрацюють з Кабінетом Міністрів при підготовці проектів декретів, які видаються Прем'єр-міністром. Їх представники беруть участь у засіданнях Кабінету Міністрів, проводячи там принципову позицію народних депутатів.

Після прийняття декретів відповідні комісії в триденний строк мають їх розглянути і дати свої висновки щодо змісту і підстав для опублікування декрету. Отже, в такий спосіб Верховна Рада не випускає керма законотворчої роботи, спрямованості законів на соціальний захист населення, і відкрила тут простір для виконавчої влади.

— Може і в такій справі, як робота депутатів у своїх округах, є якісь нові елементи? Цікаво, зокрема, як Ви особисто, як комісії контролюють роботу депутатів у окрузі?

— Отут я з вами не в усьому згоден. Бо найпершими і найголовнішими контролерами діяльності народних депутатів мають бути самі виборці. Це колись Верховна Рада, в тому числі і її апарат, диктували лінію поводження кожному депутатові та й форм контролю за ним було чимало. Не стану вдаватися в деталі. Це вже минулося.

Зараз основним є те, що депутат у Верховній Раді представляє інтереси і настрої всіх виборців. Безумовно, всі ми зацікавлені в тому, щоби він гідно представляв і Верховну Раду всюди, а тим більше і в окрузі, і себе. Але оцінку його роботі в окрузі, наскільки депутат реалізує свою передвиборну програму, дають передусім виборці, партії і громадські організації, що підтримували його кандидатуру, трудові колективи, державні органи і органи місцевого самоврядування.

Народним депутатам є до чого докласти сил у своєму окрузі. Їх турботи в окрузі — прийом громадян, розгляд листів, заяв і скарг виборців. А в наш час далеко не на кожне звернення легко відповісти. Депутати аналізують причини, що породжують невдоволення громадян і відповідні пропозиції вносять до Верховної Ради, місцевих Рад, інших державних органів. Вони ж певною мірою здійснюють і контроль за виконанням законів на місцях. Саме спілкування з виборцями дає можливість реально з'ясувати, як діють наші закони, наскільки вони досконалі, що треба ще зробити, щоб вони працювали на повну силу.

— А Секретаріат, кажете, практично не контролює народних депутатів?

— Практично ні. І взагалі, його функції докорінно змінилися. З самого початку роботи Верховної Ради нинішнього скликання йшло удосконалення роботи апарату, а з утворенням Управління справами Верховної Ради Секретаріат функціонально і структурно повністю переорієнтований на організаційне забезпечення діяльності депутатського корпусу. Завдання його підрозділів різні. Скажімо, юридичний відділ проводить експертизу законопроектів і дає юридичні поради. Група наукових консультантів не тільки виконує основний обов'язок, але сьогодні на неї покладено і велику аналітичну-організаційну роботу, пов'язану з всенародним обговоренням проекту нової Конституції України. А це — понад 45 тисяч пропозицій та зауважень, що надійшли безпосередньо, та понад 1200 публікацій у пресі.

Надзвичайно велику за обсягами і відповідальністю роботу веде відділ з питань звернень громадян. Щоденно до цього підрозділу надходить понад 700 листів, за кожним з них жива людина, її турботи, болі, а нерідко і крик душі. І кожному зверненню треба дати раду — вивчити, з'ясувати ситуацію і обов'язково допомогти. Хоча б порадою, словом, яке теж іноді тамує біль. Звичайно, значна частина пошти — це і пропозиції щодо поліпшення якихось сторін нашого життя, і справ громадських. Та найбільше, на жаль, скарг і прохань. Часом не за адресою, але нікуди не подітися — кожен лист на обліку, кожне слово не лишається без уваги. На депутатів працює і центр комп'ютеризованих інформаційних систем.

— Ще одне питання. Наша незалежність — це не тільки особистий правовий чинник, а й міжнародний. І без сусідів добрих, і без світового співтовариства нам нелегко буде вибиратися на цивілізований шлях розвитку, до достатку і розквіту...

— Безумовно. Тому зовнішня політика України на сьогодні має принципи і тенденції, які ведуть до світового і європейського співтовариства, добросусідства, взаємовигідного співробітництва з усіма країнами на рівноправній партнерській основі, у тому числі, звичайно, з найближчими нашими сусідами — Росією, Білоруссю, Молдовою, східноєвропейськими країнами.

Співпраця, пошук шляхів зміцнення зв'язків від міжпарламентських до економічних, реальні кроки щодо поглиблення і наповнення новим змістом міждержавних стосунків з країнами світу — це наша послідовна пріоритетна лінія у зовнішній політиці України. І це гідно оцінюється світом.

Та сам той факт, що Україну визнали 132 держави, а 106 з них вже встановили дипломатичні відносини в повному обсягу, хіба це не прояв реальності нашого курсу на утвердження України у світовому співтоваристві? Нас визнають сусідні і далекі держави не тому, що ми проголосили незалежність, а тому, що цей високий акт ми утверджуємо повагою до правових норм світового співтовариства, поділяємо його вищі цінності — права людини і прагнемо все це забезпечити в Україні. Врешті-решт Україна є великою європейською державою, яка за своїм потенціалом має всі підстави зайняти і, безумовно, займе гідне місце в світі.

Так, нам сьогодні поки що важко. І я не певний, що через місяць чи півроку стане легше. Певен лише в тому, що ми йдемо шляхом, який веде до кращого життя. І сходинки ці нелегко долати, вони надто круті. Але у Верховній Раді України, у народних депутатів я не бачу іншого шляху, як той, що веде до розбудови нашої державності, до побудови цивілізованої демократичної України. В якій би не просто краще, а красиво і щасливо жилося людям.

— Ці Ваші слова, Василю Васильовичу, сподіваємось, розділять і наші читачі.

— Користуючись нагодою, хочу щиро поздоровити читачів «Голосу України», всіх співвітчизників з Новим роком, з Різдвом, побажати миру, добра і щастя. Більше віри у власні сили — і ми разом здолаємо труднощі, поліпшимо наше життя.

СНД ще може бути, СРСР — ніколи

Єдине, що можна було сказати, навіть не будучи присутнім на тригодинній зустрічі Президента Л. Кравчука з представниками політичних партій і громадських рухів, полягало в тому, що за наявності такого політичного спектра в республіці годі й чекати на одностайні рекомендації щодо головного об'єкта обговорення. А саме щодо ролі «Статуту СНД» і самої Співдружності в подальшому житті незалежної України і в реалізації її нинішнього загальнодержавного курсу. Розбіжність у поглядах лідерів справді мала свої протилежні полюси й поміркованy різнополярну середину. Від повного неприйняття і «Статуту СНД», непідписання якого означало б негайний вихід України із Співдружності (М. Горинь (КНДС), І. Драч (Товариство «Україна»), П. Мовчан («Просвіта»), В. Чорновіл (Рух), С. Хмара (УКРП) та інші), до пошуків корисного від перебування України в СНД (В. Пилипчук (безпартійний), В. Філенко («Нова Україна»), О. Стоян (ФПУ), В. Хмелько (ПДВУ) і нарешті до необхідності підписання «Статуту» і обов'язковості перебування республіки в СНД (О. Мороз (СПУ), М. Петрунь (Українське товариство ветеранів війни). **Найбільше ж, як на мене, всіх здивував лідер Селянської партії С. Довгань, який не просто запропонував Україні залишитися в СНД, а й порекомендував усім членам Співдружності внести відповідні записи в національні Конституції та ще й визначити свій майбутній соціально - економічний лад; мовляв, з капіталістами нам не по дорозі. Але то, як мовиться, вже вибрики плюралізму, викликані, здається, посткомуністичною ностальгією за «міцними братерськими вузами»...**

Головну ж тональність зустрічі, на мій погляд, визначив сам її господар Л. Кравчук, який порушив питання під дещо іншим кутом: чому. мовляв, Україна має виходити з СНД, не підписавши «Статут», а не ті, хто його підпише, і таким чином створить принципово іншу Співдружність?

А справді, чому? Адже сьогодні попри всі радикальні заклики незаперечним залишається те, що створення СНД стало крахом старого СРСР, за яким був спуск союзного прапора з кремлівських флагштоків, що унеможливило прихід до влади більш «везучих» союзних путчистів, які могли послати в незалежні республіки танки замість вітальних телеграм... Могло таке бути? Могло. Чи може бути? На жаль, так, якщо саме цей «Статут» буде підписано...

На зустрічі стало відомо: в документі сталися зміни. З'явився запис, що СНД не є державою і не має наднаціональних повноважень, що не можуть члени СНД мати територіальних домагань один до одного. Безперечно, додаток важливий. Але ж незмінним залишається все інше (про що йшлося в «ГУ» за 5 грудня). Як і залишається незмінною стаття 23 «Статуту», де записано: **«Рішення Ради глав держав і Ради глав урядів приймаються за загальної згоди — консенсусом. Будь-яка держава може заявити про свою незацікавленість у тому чи іншому питанні, що не повинно розглядатися як перешкода для прийняття рішення».** Одне слово, не знайдуть консенсусу, проголосують більшістю, і незгодна держава, як зазначив хтось із промовців, залишиться при бубнових інтересах і змушена буде підкоритися.

Всі учасники зустрічі визнали ще одне — вона була організована не для того, щоб приймати якісь рішення щодо «Статуту», а для того, щоб колективно проконсультуватися, що ж із ним робити. Всі вирішили: документ не відповідає ні національним інтересам України, ні її законодавству. І ця одностайність за останній час, можливо, чи не вперше слугувала б консолідації суспільства, якби не різні мотивації «діагнозу» і необхідність їхнього врахування Президентом під час свого визначення щодо документа в Мінську. **Саме йому треба діяти так, щоб задовольнити і тих, хто бачить національні інтереси України в її виході з СНД, і тих, хто прагне Україну кудись обов'язково впхнути, щоб їх реалізувати. Бо що б там не говорили опоненти, а Л. Кравчук — легітимно обраний народом керівник держави. Тому головним завданням зустрічі й було самовизначення Президента.**

Чи сталося це? Здається. так. Бо Л. Кравчук, по-перше, відверто заявив, що не розуміє тих політичних сил, які готові закликати людей до кровопролиття, аби тільки вони добровільно пішли в новітнє рабство. По-друге, не зрікаючись і не соромлячись власного минулого, сказав, що рішуче боротиметься **проти будь-яких спроб відновлення імперії з «членством» України в ній. Потретє (що, можливо, найважливіше для консолідації нашого плюралістичного суспільства), визнав необхідність радитися з об'єднаннями громадян і вислуховувати через них думку народу. Почетверте, визначився й щодо «Статуту»: якщо його вже й обговорювати, то тільки разом з усім пакетом пояснювальних документів, які ще треба не тільки підготувати, а й детально, не поспіхом, обговорити й вивчити.**

А що ж із СНД? З нею теж, здається, колективними зусиллями Україна визначається. Не буде тиску й шантажу — Україна розглядатиме Співдружність як консультативний механізм перехідного періоду до остаточного становлення національних незалежних держав і пошуку дво- чи багатостороннього співробітництва на засадах рівноправного партнерства. В цьому плані цікавою була думка В. Пилипчука, який до підписання «Статуту» чи замість нього запропонував укласти багатосторонній договір про зняття всіх перешкод для взаємовигідного економічного співробітництва. Мовляв, може так статися, що держави домовляться між собою краще, ніж коли до цього їх хтось змушуватиме. Бо взаємна вигода завжди міцніша за диктат, і СНД потрібна не наддержавна форма, а пошуки міждержавного взаємовигідного співробітництва. Не розуміти цього може, на мій погляд, тільки той, хто хоче чогось іншого.

Володимир СКАЧКО.

ЗБУДУЙМО ХРАМ МІЖКОНФЕСІЙНОГО МИРУ

«У всьому нас тиснуть, та не потиснені ми; ми у важких обставинах, але не впадаємо в розпач». (Друге послання апостола Павла до коринтян 4—8).

Властива для українців релігійна, етнічна та расова терпимість в усі часи давала можливість знаходити в Україні притулок усім вигнанцям за віру, втікачам міжетнічних ворожнеч та конфліктів із сусідніх і далеких країн.

У нас поселялися старообрядці з Росії, християни-протестанти і монофізити, мусульмани і католики... Вулицями, кварталами, хуторами та селами розселялися серед українців вірмени й угорці, чехи й росіяни, німці і поляки, греки і болгари, турки і цигани, євреї і румуни... За недавнім переписом населення в Україні проживають біля 90 національностей і, маючи вже прихильне ставлення до себе й на своїй історичній батьківщині, не поспішають змінювати теперішнє місце проживання, бо зріднилися з Україною, пустили глибокі корені.

Тож як могло статися, що на порозі третього тисячоліття українці протистоять один одному в міжконфесійній ворожнечі? І не тільки різних віросповідань, а й одного — православного. Протистоять, на жаль, не

(Закінчення на 8 стор.).

Продиктовано в номер

«ЧУМАЦЬКИЙ ШЛЯХ» ЧЕРЕЗ СЕВАСТОПОЛЬ

На святкування Нового року і Різдва Христового до Криму прибула група семінаристів Львівської духовної семінарії Святого Духа, яку очолює єдиний кримчанин-семінарист, колишній активіст сімферопольської «Просвіти» Михайло Бучинський. Поїздку семінаристів благословив і виділив для неї кошти ректор семінарії Юліан Вороновський. Майбутні священнослужителі виступають з концертами духовної музики у військових частинах Севастополя, інших регіонів Криму, а також у трудових колективах.

А до Запоріжжя і Тернополя виїхали діти військовослужбовців ВМС України та учні Севастопольської недільної школи. 6 січня до Тернополя на запрошення шефів Українського флоту вилітає велика група офіцерів на чолі з командуючим ВМС України контр-адміралом Борисом Кожиним. Сюди ж прибудуть члени держадміністрації Запоріжжя і ансамбль запорізьких козаків. Основна мета — підписання договору порідненних міст «Чумацького шляху» — Тернополя, Запоріжжя і Севастополя.

Олександр ПІЛАТ.

ВЕЛИКОДЕРЖАВНА ПАМ'ЯТЬ

Відомий у Криму Олександр Круглов привітав на сторінках державної газети «Слава Севастополя» з Новим роком співвітчизників неоригінальним способом. Його вітання вийшло під назвою «О нас и в Москве вспомнили». За словами Круглова, на сесії ВР Росії не пізніше січня 1993 року розглянуть питання статусу Севастополя, заслухають звіт голови державної делегації РФ на переговорах по Чорноморському флоту Ярова, створять експертні групи з досвідчених російських юристів для обгрунтування «російськості» Севастополя, розішлють у Ради всіх рівнів документи стосовно Севастополя, а також запросять від імені Голови ВР Росії Хасбулатова на сесію ВР РФ голову севастопольської міськради В. Семенова. Останній, правда, висловив здивування, коли О. Круглов передав йому запрошення на згадану сесію, але депутат міськради Круглов запевнив: буде особисте запрошення від Президента Росії та МЗС.

Прес-центр комітету «Крим з Україною».

УКРАЇНУ — ЗА ПРИКЛАД

На порозі Нового року відбулось чергове засідання угорського парламенту, на якому йшлося і про реалізацію в Закарпатській області законів «Про мови в Українській РСР» та «Про національні меншини в Україні», а також про рішення обради про відновлення колишніх історичних назв цілої низки населених пунктів краю.

Угорські парламентарі схвально оцінили згадані документи, ставлячи Україну за приклад іншим державам у вирішенні проблем національних меншин, що проживають у республіці.

Микола ГОРВАТ.

ПІВНІВКА БУЛА ПЕРШОЮ

50 років тому

Це, безперечно, випадковість, що рік Півня, який настає, збігся з пам'ятною датою в історії села Півнівка, що в Міловському районі на східній околиці Луганщини. Рівно півнівку тому воїни 573-го полку 195-ї стрілецької дивізії 1-ї гвардійської армії Південно-Західного фронту, яким командував генерал М. Ватутін, атакували тут позиції німецько-фашистських окупантів, прорвали їхню оборону і звільнили село від чужинців. А незабаром принесли волю ще й сусіднім селам — Морозівці і Микільському. Звідси й розпочалося тоді масове звільнення українських міст і сіл від гітлерівського нашестя.

Люди старшого покоління, які пережили ті часи, добре пам'ятають жорстокі бої за Харків, він двічі переходив з рук в руки; штурм легендарної Савур-Могили і визволення Донбасу; тяжку битву на річці Молочна; форсування Дніпра в районі Букрину; довгождане звільнення столиці республіки — міста-героя Києва.

Вся Україна відзначатиме нині 50-річчя цих пам'ятних подій — трагічних і радісних. На Лівобережжі вже розпочалася підготовка до ювілейних дат. Її спільно ведуть обласні й місцеві Ради народних депутатів, представники Президента на місцях, ветеранські, молодіжні та інші громадські організації. Вони найперше піклуються про те, щоб віддати належну шану воїнам-визволителям, солдатським вдовам і їхнім сім'ям, якнайповніше реалізувати заходи, передбачені Верховною Радою України у зверненні про всебічну підтримку ветеранів війни і праці.

На Донеччині з ініціативи адміністрації представника Президента вже тепер впорядковують меморіальні комплекси, солдатські могили, інші пам'ятні місця, пов'язані з подіями періоду Великої Вітчизняної війни. Київська міська організація ветеранів війни і праці, колектив Музею історії Києва, міська організація охорони пам'яток історії та культури, Спілка молодіжних організацій, Асоціація молодіжних пошукових організацій «Обеліск», республіканський Фонд «Пошук» та інші громадські об'єднання спільно працюють над тим, щоб до 50-річчя визволення столиці створити навколо міста Пояс Слави — гідно увічнати подвиги воїнів армії, народних ополченців, партизанів, трудівників тилу, усіх живих і загиблих борців за волю України.

До 50-річчя визволення України такі заходи проводитимуться в усіх областях нашої суверенної держави. Як важливо, щоб пам'ять про піввікове минуле ще більше наповнювала наші душі почуттями миру і злагоди в суспільстві, глибокої вдячності фронтовикам усіх націй і народностей, які визволяли українські міста і села від фашистської навали!

Володимир ЧЕРКАС.

Характери

І купив фермер піаніно

Про нього у Нових Млинах Борзнянського району подейкують різне, але найчастіше все оте можна звести до одного слова: «Дивак!» Може, навіть, і дивак з великої літери, і зрозуміти прагматичний колгоспний люд не важко: бо де ж це бачено, щоб хазяїн купив для господарства не соломорізку чи шифер, а зовсім, здавалось, непрактичне — бандуру. А згодом розкошелився й на піаніно! Якби ж для дітей, то які б у громади виникали запитання. Але дочки дорослі — живуть по містах, як не крути — нічого робити чоловікові.

Подібно спочатку сприйняв Миколу Радю й викладач сольного співу Чернігівського музучилища В'ячеслав Литвин:

—Приїхав до мене і проситься на навчання. Ну, думаю, чоловіче... скільки ж тобі років? Де був у 16 літ? Але послухав його і здивувався, чудовий драматичний баритон! Якщо його відшліфувати, то можна й на професійній сцені виступати.

«А мені не можна не співати», — переконав він своєю сповіддю. Виявляється, Микола Володимирович після майже п'ятнадцяти років роботи в шахті став інвалідом, захворів на професійну хворобу шахтарів — силікоз легенів. Професор Арбузов порадив йому виїхати в село і співати, аби хвороба не прогресувала. Це він і зробив. Щодня по дві години розспівується! Погодився я на його пропозицію. Став він до мене на пізню осінь-зиму приїжджати на навчання. Згодом стажувався навіть у консерваторії, і, знаєте, тепер це гарний співак. А у Раді душа крається між двома захопленнями, любить він, як пісню, рідну земельку.

Років з вісім тому на своїх 50 сотках він виростив, крім усякої городини, дивовижно плодючі помідори, аж 7,5 тонни. Після(!) піаніно він придбав тракторця, випросив-вимолив для фермерського господарства землю. Та й хазяйнує тепер на 15 гектарах, як забажає. Гречка у нього росте, бурячки, картопелька, капуста. А оце зараз поросята. Майже два десятки. У передноворіччя дві льохи заколов...

...Новий рік М. Радя зустрічав з дружиною вдома, біля ялиночки. А о шостій — підйом. Живність годувати. Дві години співу. У новому році теж треба жити!

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

На знімку: на козацькому святі у Батурині соліст М. Радя відкрив виступ чернігівського хору піснею «За Сибіром сонце сходить».

НЕМА СПОКОЮ ПОКОЇВКАМ

Проблема

До Туреччини з Закарпаття, як правило, їдуть автобусом. На зворотному шляху туристів супроводжує ще один зафрахтований камйон, заповнений товаром. Подорожувати «тандемом» не зовсім безпечно, бо на шляхах Угорщини, через яку пролягає маршрут, останнім часом з'явилось чимало організованих банд рекетирів. Причому більшість з них передислокувались до цієї країни з колишнього СРСР. Вони відзначаються особливою жорстокістю.

Так, на угорських трасах на туристів нині наганяє страху зграя якогось Бориса. Збираючи данину, ватаг видає «індульгенцію» з власною печаткою, яка нібито гарантує подальший «безмитний» проїзд аж до кордону. Кажуть, знайшлись сміливці, які відмовились від сплати «податку». Автобус спалили.

Не секрет, що і в інших країнах колишнього соцтабору осіло чимало злочинців, що розшукуються правоохоронними органами держав СНД, в тому числі — й України. Можливо, прийняття нашої держави до Інтерполу допоможе розв'язати це завдання.

А от чи варто розраховувати на Інтерпол для повернення на батьківщину численного загону наших інтердівчат — питання риторичне. Все більше красунь з СНД пропонують свої послуги багатим хазяям на Заході. Недавно вирішили випробувати себе в ролі «покоївок» група дівчат з Берегівщини. Вони подалися аж до Італії. На різні роботи запрошують довірливих дівчат орди вербувальників, використовуючи для цього оголошення в пресі.

На жаль, юні красуні не відають, що, можливо, берег турецький стане їхнім притулком назавжди: нові господарі частенько під приводом необхідності поставити візу просто відбирають у дівчат документи. А спробуй-но виїхати з чужої країни без них! Недавно російський консул в Югославії привіз з собою до Чопа четвірку обдурених у такий спосіб дівчат і слізно просив будь-якими засобами застерегти тих, хто прагне заробити капітал подібними шляхами. Але ж нам байдуже — будь-що потрібні долари. Чекай на нас, далека Туреччино.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

Знай наших!

ІДЕЯ З ПОВІТРЯ

Випробування методики лікування опіків II—III ступенів, розробленої сумськими медиками, переконало фахівців Темзького (місто Х'юстон, США) медичного центру, що дійсно уражені поверхні шкіри краще заживають, коли обробляти їх не льодом, як практикується там, а струменем холодного повітря, як робиться у нас. Колеги з Х'юстона і Сум вирішили об'єднати зусилля у створенні на базі сучасної апаратури і власного досвіду висококваліфікованої технології зцілення термічних травм. Першим внеском у налагодження дружніх, творчих стосунків між американським і українським містами стала партія медикаментів і ліків, загальною вартістю 100 тисяч доларів, що її доставили у Суми медики і підприємці Х'юстона.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

Ріг — Кривий. Зате — золотий

Неймовірно, але...

Майже десять тонн золота видобули минулого року у Кривому Розі. А загалом тут уже вийнято з надр 250 тонн благородного металу.

Несподівана новина? Чи ми щось плутаємо? Адже усім відомо, що на Криворіжжі видобувають винятково залізну руду. Уже пішло друге століття, як видобувається вона тут. Та мало хто знає, що унікальне родовище містить водночас і чимало інших мінералів та копалин, і навіть рідкісних металів. Поміж них у першу чергу — золота.

Коли виймають з надр залізну руду, то разом з нею, власне, виймають і золото. Зараз — приблизно десять тонн на рік. Інша річ, що його ніхто не відбирає. Не існує відповідних технологій. Після гірничо-збагачувального виробництва одержують лише залізорудний концентрат, а золото потрапляє у відходи. Про це криворіжці знали давно. Ще років двадцять тому мені там хвалилися: японці ладні закупити всі гамузом «хвостосховища», аби відокремлювати з них золото. Нині в сховищах його уже нагромаджено не менше 250 тонн.

Та чи можна перелопатити невичерпні звалища відходів, щоб забрати з них дорогоцінне золото? Три роки тому саме цим і зайнялися суто з власної ініціативи доцент гірничо-рудного інституту Едуард Кирносов та його син, дипломований технолог-збагачувальник Костянтин. Держава диваків всерйоз не сприйняла. А вони теоретично проблему досить швидко вирішили. Потім же ентузіастів на свій страх і ризик підтримав директор Новокриворізького гірничо-збагачувального комбінату Олег Храпко — спільно створили дослідно-промисловий агрегат. Тепер вчені та практики переконалися: промислове освоєння уже, по суті, видобутого золота ймовірне і вигідне.

Золотошукачі — професія, яка віднині знайде постійну прописку в Кривбасі. Адже науково-виробнича фірма «Надра» починає тут виробництво благородного металу.

Та новина вселяє оптимізм ще й ось з яких міркувань. В покладах зустрічаються смарагд, сапфір, топаз, аметист і, тим паче, різновиди кварцу — димчатий та чорний агат. Чи дійде черга до них? Чи згадаємо ми той метод розробки Криворізького родовища, про який у минулому ратували тільки на словах—про комплексне і повне освоєння неповторних запасів басейну?

«Золота» історія свідчить, що досить з'явитися ентузіастам, які кінець кінцем займуться ділом, і видобуток ще й коштовних мінералів-самородків стане дійсністю.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Анонс

КІНОДИВА НА РІЗДВО

Фірма «Київкіно» приготувала вихованцям шкіл-інтернатів, сиротам, дітям з багатодітних сімей і всім школярам Києва маленький різдвяний подарунок. 7 січня о 17.30 в Палаці спорту відбудеться кінсвято «Новорічні дива». Знову, як і в дні весняних канікул, це свято добродійне. Матеріальну підтримку організаторам подали Київський інженерний центр ЛТД та фірма «Адоніс», Комітет митців департаменту з гуманітарних питань Київської держадміністрації, Комісія з культури та охорони історичного середовища, головне управління освіти Київської міської держадміністрації.

Особливо святковий настрій створять маленьким гостям фольклорні колективи, мультиплікаційні фільми з козацького серіалу українського кінорежисера Володимира Дахна, а також подарунок посольства Японії в Росії — повнометражний фантастичний мультфільм «Експрес-Галактика-999».

Такі маленькі радощі юним киянам просто необхідні і запам'ятаються надовго.

Галина НЕПОРОЖНЯ.

Коротко

ВІДНОВЛЕННЯ ХРАМУ

Багато років на місці дислокації ракетних військ у Луцькій церкві Олександра Невського був розміщений... музей бойової слави. Зараз на цій території формується частина прикордонників, а церква стала духовним центром для військовослужбовців, що приходять сюди на богослужіння, яке проводить отець Іван.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

ПОГОДА

Сьогодні в Україні істотних опадів не передбачається, вітер слабкий, завтра — невеликі опади, подекуди туман, слабка ожеледь. Вітер південно-західний, 5—12, у західних областях подекуди пориви 15—20 метрів на секунду. Температура сьогодні вдень 2—8, завтра 0—6, вночі 3—8, на півдні і сході 7—12 градусів морозу.

По Київській області сьогодні вдень істотних опадів не передбачається, вітер слабкий. Температура 3—8 градусів морозу.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Зверніть увагу

СТОПРОЦЕНТНИЙ ДЕПОГРЕ

Процвітаюча американська дистриб'ютерна компанія по продажу модного жіночого одягу має назву «ДЕПОГРЕ». Ця абревіатура складається з перших складів імені й прізвища її голови Дмитра Погребицького. У минулому київський інженер, прожив більше 13 років у Сполучених Штатах, пан Погребицький залишився стопроцентним киянином, і тому, природно, всі наші проблеми його хвилюють.

Спочатку для розв'язання окремих проблем Дмитро Погребицький, об'єднавшись з главою компанії «Транс Європа інкорпорейтед» паном Яблоковим (теж наш співвітчизник), організував приватну доставку в Україну гуманітарної допомоги. Посилки, які направлялися з Америки від приватних осіб, благодійних організацій, релігійних закладів і різних товариств, приходили до нас вчасно, а головне, у цілості, не «втрачаючи» по дорозі вміст.

Для багатьох людей в Україні це була дійова допомога. А нещодавно пан Погребицький став співзасновником спільного українсько-американського підприємства «Імпульс-Вікторія» і почав свій бізнес з того, що почав поставляти у Київ недорогий і модний жіночий одяг.

Почавши з малого, він планує розширити сферу своїх інтересів в Україні. Його і його партнерів, до речі, теж колишніх киян, цікавить довготривалий бізнес. Нині багато хто з західних бізнесменів бажав був би встановити ділові контакти з підприємствами й організаціями України. Але йдуть вони на це вкрай обережно. Фірма «ДЕПОГРЕ» взяла на себе проведення консультацій з потенційними партнерами, роз'яснюючи їм ситуацію, що склалася, закони, і буквально вмовляючи їх вкладати кошти у розвиток української економіки.

Дмитро Погребицький і його фірма вірять в успіх своєї справи і тому постачають Києву товари, розширюючи їхній асортимент і знижуючи ціну.

Фірма «ДЕПОГРЕ» та її глава мають плани, що йдуть далеко: це і організація виробництва товарів народного споживання безпосередньо в Україні, і будівництво нових підприємств, і збільшення закордонних ділових партнерів, і багато чого іншого.

Інна ХАЛІФ.

Кримінальна хроніка

ЧАС — ВАЛЮТА

Від 50 до 200 доларів отримали від фірми «Головболгарбуд» начальник Старокостянтинівського райвідділу внутрішніх справ П. Сарело, його заступник по оперативній роботі О. Якимчук, начальники відділень карного розшуку та захисту економіки від злочинних зазіхань І. Катревич, О. Українець, дільничний інспектор О. Пастух, інспектор інспекції у справах неповнолітніх О. Карпінський та міліціонер-водій Б. Балясний. Усі вони входили у склад оперативної групи, яка протягом чотирьох днів розкрила крадіжку інструментів японського виробництва, спецодягу та обладнання на суму понад 50 мільйонів карбованців зі складу болгарської фірми. Крадіжка загрожувала зривом строків введення в експлуатацію житлових будинків для військових, виведених з колишньої НДР. Для них і споруджували житло болгарські спеціалісти. Співробітники міліції з'ясували, що крадіжку здійснили шість військовослужбовців строкової служби і сховали крадене у караульному приміщенні. Частину вони встигли переправити родичам, подарувати офіцерам. Останні також не сиділи, склавши руки. Так, заступник командира роти по роботі з особовим складом старший лейтенант Ю. Нікітін встиг продати два радіотелефони. Ведеться слідство.

Віктор ЧИЖ.
Хмельницька область.

Продиктовано в номер

У РІЗДВО ХРИСТОВЕ ЗАПРОПОНУВАЛИ ПОСТИТИСЬ

Як повідомили з відділу цінової політики міськадміністрації Києва, нинішнє зростання оптово-відпускних цін на продовольчі товари призвело до сум'яття і покупців, і продавців. «Докторську» ковбасу нині продають у торговельну мережу по 830, «Любительську» — по 960, «Останкінську» — по 890, сосиски з свинини — по 920, молочні — по 850. Свинину, залежно від сортності та категорії, — від 519 до 594 карбованців за кілограм, яловичину — до 618 карбованців за кілограм. Звісно, такий дорогий м'ясний прилавок кинув людей на пошук консервів, але й тут їх очікувала новина: «Завтрак туриста» (свинина) — 289 купонів за 250-грамову баночку, «Завтрак туриста» яловичий — 289 купонів, першосортна тушкована яловичина — 375 карбованців за банку, паштет «Славутич» — 329. Зауважте, йдеться про відпускні ціни без врахування торгових націнок, рівень яких держадміністрація столиці ще якось стримує. На молоко, скажімо, націнка не повинна перевищувати 15 відсотків для підприємств будь-яких форм власності тощо.

За оцінками деяких спостерігачів, вартість споживчого кошика на початку року зросла більш ніж у 2,5 рази. Інакше кажучи, на Різдво Христове доведеться попоститися.

Наш кор.

ДІДУХ — БАТЬКІВСЬКА РЕЛІКВІЯ

З давніх-давен найпершим святочним символом Різдва в Україні вважається дідух — ритуальний солом'яний сніп, якого клали на покуті, як символ родючої хлібної землі та зв'язку зі своїми предками. «Ді» — це у світовій міфології першопредок. Але дідуха витіснила невдовзі ялинка Петра І. Зрубане деревце одразу після свят люди викидають, тоді як дідух зберігався цілорічно...

Сплести ритуальний сніп — непроста річ. Селяни, на жаль, забули це прадавнє мистецтво, але тільки не родина пенсіонерів Коцюків — Ольга й Михайло, що мешкають у селі Голобутів, що у Стрийському районі. Вони засівають частину свого поля вівсом, жнуть його серпами, аби не поламати стебельця, а по жнивах беруться плести дідухи для добрих людей, друзів, церкви, доброділв-меценатів. Помічниками їм — дочка Марія, зять Ігор. А син Василь, який проживає у Львові, розвозить дарунки добрим людям разом з директором творчого об'єднання «Гердан» Орестом Шейкою. Познайомилися вони кілька років тому під час виставки дідухів у Національному музеї, де Василь Коцюк представляв витвір своїх батьків. Коцюки подарували того дідуха музею, а за тим пішли дідухи всюдіи, як подарунки для меценатів, спонсорів, які дбають про розвиток культури України.

У Голобутові тільки Коцюки плетуть дідухи. Сусіди бралися — забракло терпіння, адже на це треба кілька днів.

— Якось і я спробував сплести оту 25-метрову косу, — зізнався Василь, — долоні вогнем пекли...

А старшим Ользі й Михайлові Коцюкам до снаги предківські реліквії. Помагай їм, Боже...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львівська область.

Ради сьогодні і завтра

За кілька тижнів відбудеться нарада представників місцевих Рад народних депутатів України. На ній обговорюватимуться проблеми місцевих Рад на нинішньому етапі розбудови України та подальше вдосконалення їхньої діяльності, а також проект нової Конституції.

Сьогоднішньою публікацією ми розпочинаємо розмову про долю наших представницьких органів влади, про їх удосконалення, посилення впливу у нашому житті.

Запрошуємо наших читачів, вчених і практиків до цієї дискусії.

Василь НЕСТЕРЕНКО:

«ГОДІ БОРОТИСЯ МІЖ СОБОЮ, ПОРА ДІЯТИ І ТВОРИТИ»

Ніде, певно, в таких муках не народжувалась демократія, як в управлінських структурах Києва, зокрема в його міській Раді. Приходили і знову калейдоскопічно змінювались її керівники, безкінечно перебиралися нові кандидатури, а протистояння різних політичних сил не вщухало. Доходило до абсурду, коли сесія на засіданні не могла прийняти жодного документа.

І коли здавалося, що вже вичерпано всі можливості для компромісів, що лишився тільки один єдиний вихід з патової ситуації — міській Раді саморозпуститися — прийшов новий, черговий голова. І Рада почала працювати... Не одразу, звичайно, але з кожним днем набирала обертів і сили. Сьогодні це дужий, авторитетний орган столичної влади, вплив якої на всі сфери міста що не день зростає.

Отож наш гість — голова Київської міської Ради, доктор економічних наук, професор Василь НЕСТЕРЕНКО.

— Відіграв свою роль Закон про місцеві Ради, у зв'язку з яким різко змінилися умови, сфера діяльності й функції Київської міської Ради, яка втратила свої виконавські структури. З одного боку, це негативно вплинуло на можливості Ради, особливо з виконанням конкретних наказів виборців. З другого, звільнившись від дрібних господарських питань, якими стала займатися державна адміністрація, ми дістали можливість зосередитися на великих конкретних проблемах, таких, як планування соціально-економічного розвитку міста, формування бюджету, захист природного середовища, розв'язання земельних питань, а також проблем, пов'язаних з комунальною власністю, та інших. Ця робота згуртувала частину депутатського корпусу, зняла зайві пристрасті.

Значною, якщо не вирішальною, мірою вплинула на депутатську діяльність міської Ради конкретна конструктивна робота по розбудові Української держави після проголошення незалежності. Вона значно зняла протистояння різних депутатських груп, солідаризувала депутатів, які хочуть працювати.

Як голова Ради я намагаюся максимально використати ці можливості для плідної роботи. За останні півроку нам удалося ухвалити чимало конкретних рішень щодо життєдіяльності і розвитку міста, розкриття його багатого потенціалу. Нині ми працюємо і, думаю, плідно над розв'язанням такого складного питання, як роздержавлення та приватизація комунального майна і водночас змінення муніципальної власності міського господарства.

Не хочу сказати, що ми розв'язали всі вузли, що голова завжди задовольняє депутатів, а депутати — голову, але перший, вельми складний, етап становлення Київради відбувся.

Може, й справді, ми працювали б далі, як кажуть, на радість людям і собі, якби життя не поставило перед нами нової складності— з'ясувати стосунки з державною адміністрацією міста, що часом породжує жорстке протистояння.

— На жаль, таке протистояння відчувається і в багатьох інших регіонах. Однак у Києві воно має особливе забарвлення, коли, на думку фахівців, зійшлися на одній кладці дві особистості, на якій розійтися не так-то просто.

— З цього приводу я не раз висловлювався, що особистості в даному разі ні при чому. По-перше, йдеться про одне з найпринциповіших питань — життєдіяльність владних структур у столичному місті, тобто співжиття виконавської та представницької влад у тому вигляді, як воно зараз є. І складнощі в цій царині були закладені в законах про місцеві Ради, про представника Президента, через що Київ опинився в дуже скрутному становищі. Хоча б тому, що повноваження Київської Ради були найбільше обмежені порівняно в усіма іншими регіонами України, оскільки вона опинилася без будь-яких виконавчих структур. У Законі про місцеві Ради є, правда, зноска, що наш представницький орган має керуватися окремим Законом про статус української столиці, але цього Закону немає й невідомо, коли буде. Це при тому, що Київрада на одній із своїх сесій ухвалила проект Закону про статус столичного міста й надіслала його до Кабінету міністрів та Верховної Ради. Нині ми змушені керуватися окремими статтями з різних законів України, що визначають умови, сферу дій і повноважень місцевих Рад.

По-друге, в положенні про державну адміністрацію записано, що вона має перебрати на себе всю виконавську владу й деякі представницькі функції, навіть право контролю над нами. Це, взагалі, нонсенс, бо в усьому цивілізованому світі ніде немає, щоб виконавчі органи контролювали представницькі. Навіть керівники окремих державних адміністрацій відчувають себе ніяково від наданих їм «прав».

Ця недоречність у законах ледь не скрізь породжує напруження й протистояння між Радами й виконавчими структурами. Отож не дивно, що представник Президента в Києві перебирає на себе навіть ті функції, які закріплені за нами. Наприклад, вирішення земельних питань, всі представницькі функції за межами Києва і України.

Те ж саме щодо зміни форм власності й оренди. Київська адміністрація приймала таку кількість розпоряджень з цих питань, що ми змушені були поставити перед Президентом України питання про скасування близько 40 таких розпоряджень з 200 тих, що отримали. А всього ж їх нараховується понад тисячу!

— З вашої розповіді випливає: якщо команда представника Президента дозволяє собі подібні дії, то навіщо тоді взагалі Ради?

— Саме так я й ставлю питання. Коли роль Ради зводиться нанівець, тоді розпускайте її і вводьте в Києві надзвичайний стан і пряме президентське правління.

Так далі бути не може. Законодавство повинне врегулювати дію владних структур у столиці і розставити все по своїх місцях. Тоді й керівним особам не буде чого ділити між собою.

— Президент України вже вносить певні корективи у розподіл влади. Він скасував Державну думу, навколо якої велося стільки розмов. Кабінет міністрів одержав додаткові, ледь не надзвичайні повноваження. У мене, Василю Павловичу, запитання до вас не тільки як до голови Ради, а і як до вченого, професора економіки. Нині ми продовжуємо обговорювати проект нової Конституції, хотів би почути вашу думку з приводу тих розділів проекту Основного Закону, де йдеться саме про владні структури України. Яка їх діалектика?

— Той принцип, за який ми взялися,— чітко розмежувати представницьку, виконавську й судову влади, сумнівів не викликає. Але поряд з намаганнями розподілити ті чи інші функції, треба думати, як забезпечити взаємодію влад. Бо бачите, дійшли до того, що розмежування подекуди довели до протистояння. Досвід, який ми дістали в Києві, свідчить, що, з одного боку, нам ніяк не можна втратити демократичних завоювань. З другого, формуючи демократичним чином владні структури, даючи їм змогу чітко працювати, щоб не допустити анархії, треба залишити за представницькими органами, тобто Радами, можливість тримати під постійним контролем дії виконавчих підрозділів. (Ми не мали часу, нормальних умов для виваженого, спокійного формування органів державного управління і тому припустилися серйозних помилок). Все це має бути грунтовно розроблено в новій Конституції, над проектом якої працюють найсвітліші уми України. Поки що він нас не вдовольняє розпливчастістю цілого ряду положень, неясністю багатьох формулювань. Ось і маємо результат: немало Рад на своїх сесіях не прийняли текст навіть за основу. Не приховуватиму: я особисто був одним із ініціаторів нашого звернення до Верховної Ради про необхідність докорінної переробки п'ятого й шостого розділів проекту Конституції, де саме йдеться про формування владних структур на місцевому рівні. Передали ми Верховній Раді й свої пропозиції до тексту цих розділів.

— Над Конституцією, звісно, працювати треба, але ж не безкінечно. Адже деякі недемократичні сили за те, щоб взагалі її не приймати, жити за старими законами.

— Підстави для таких побоювань є. Але й поспіхом такі доленосні документи не робляться. Бо коли немає сучасної, міцної законодавчої бази, яка мусить бути закріплена в Конституції, як тоді жити, як керувати країною? Тоді розгортається простір для суб'єктивних позицій, волюнтаризму. В такій ситуації набирає сили правило «здорового глузду». І замість єдиних законодавчих актів панує «здоровий глузд» на рівні області, району, села...

— І останнє запитання, Василю Павловичу, про статус столичного міста. Яким ви його бачите як голова Ради? Яким би хотіли бачити Київ у недалекому майбутньому?

— Сучасним цивілізованим містом, столицею великої європейської держави. Для цього треба змінити механізм виконавчої і представницької влад, зміцнити його фінансово-економічну базу, знайти міцні, розумні стосунки з вищими державними структурами. В Києві зосередився інтелектуальний, культурний потенціал України, могутні наукові кадри. Треба розумно й ефективно використати цю силу, дати їй поштовх до енергійних дій, а для цього підтримати морально й матеріально.

Уже не раз ставилося питання, щоб розробити й ухвалити концепцію столичного міста, але далі слів не йде. Треба повернутися до генерального плану розвитку міста, бо той, що є, складався в умовах, коли Київ був столицею однієї з республік Радянського Союзу. Нині ж ситуація докорінно змінилася.

Інтерв'ю віз Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

ОФІЦІЙНА ЗУСТРІЧ

Учора Президент України Л. Кравчук прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Французької Республіки в Україні Ю. Перне, який завершує свою місію в Києві.

Під час бесіди сторони обговорили питання україно-французьких відносин, політико-економічну ситуацію в Україні. Л. Кравчук подякував Ю. Перне за плідну роботу, побажав успіхів на дипломатичному терені.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Міністра енергетики і електрифікації України

Призначити ГРИЦЕНКА Анатолія Васильовича Міністром енергетики і електрифікації України, увільнивши від цих обов'язків СКЛЯРОВА Віталія Федоровича у зв'язку з виходом на пенсію.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м. Київ
3 січня 1993 року

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Комісію з питань ядерної політики

З метою вироблення науково обгрунтованих пропозицій щодо формування державної ядерної політики та механізмів її здійснення **постановляю:**

1. Утворити при Президентові України Комісію з питань ядерної політики.

2. Призначити БАР'ЯХТАРА Віктора Григоровича головою Комісії з питань ядерної політики.

3. Головними завданнями Комісії з питань ядерної політики є:

підготовка рекомендацій щодо формування державної ядерної політики;

аналіз проектів нормативних актів з питань використання ядерної енергії;

оцінка відповідності концепцій та програм розвитку ядерно-енергетичного комплексу міжнародним вимогам і нормативам;

вивчення нових проектних і технічних рішень у галузі використання ядерної енергії, включаючи міжнародні проекти, що мають значення для України, та вироблення на цій основі відповідних пропозицій.

4. Затвердити персональний склад Комісії з питань ядерної політики згідно з додатком.

5. В. Г. Бар'яхтару у місячний строк подати проект Положення про Комісію з питань ядерної політики.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
3 січня 1993 року

НА ЩО МІНЯТИМЕМО НАФТУ?

Учора в Кабінеті міністрів України відбулася прес-конференція першого віце-прем'єра Ігоря Юхновського за підсумками передноворічної зустрічі нашої урядової делегації з представниками виконавчої влади Казахстану і Туркменистану.

У ході поїздки та під час переговорів досягнуто взаєморозуміння щодо постачання матеріалів і продукції, а також розрахунків між державами. Національному банкові України відкрито карбованцеві рахунки в Національних банках Казахстану та Туркменистану.

З урядом Казахстану досягнуто домовленості про закупівлю на кліринговий та бартерних засадах двох мільйонів тонн нафти.

Щодо туркменського газу, поки що встановлено лише ціну: 10 тисяч рублів за тисячу кубічних метрів. Щодо обсягів поставок, то вони будуть уточнені після того, як Україна поверне Туркменистанові заборгованість за 1992 рік, тобто 8 мільярдів рублів.

На прес-конференції йшлося також про роботу над проектом «Укриття-2» для ЧАЕС, про поділ боргів і активів колишнього СРСР, про підготовку до зустрічі президентів Росії та України, яка намічена на середину січня.

Андрій БОЄЧКО.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про урочистий вечір, присвячений 75-й річниці IV Універсалу Центральної Ради

1. Підтримати ініціативу Всеукраїнського товариства імені Т. Г. Шевченка «Просвіта» щодо проведення 22 січня 1993 року урочистого вечора з нагоди 75-ї річниці від дня оголошення IV Універсалу Центральної Ради.

2. Призначити Віце-прем'єр-міністра України **Жулинського** Миколу Григоровича головою організаційного комітету з підготовки та проведення урочистого вечора, присвяченого 75-й річниці від дня оголошення IV Універсалу Центральної Ради.

3. Кабінету Міністрів України забезпечити фінансування витрат на проведення урочистого вечора.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
3 січня 1993 року.

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Про встановлення спеціального режиму експорту окремих видів товарів

З метою захисту державних економічних інтересів Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Установити, що експорт товарів згідно з переліком, який додається, може здійснюватися суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, спеціально уповноваженими на це Кабінетом Міністрів України за пропозицією Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України.

Вивезення цих товарів за межі України вказаними суб'єктами здійснюється лише після реєстрації контракту на їх експорт у Міністерстві зовнішніх економічних зв'язків України.

2. Державному митному комітетові України забезпечити неухильне дотримання положень цього Декрету.

3. Цей Декрет набуває чинності з дня його опублікування.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА.

Міністр Кабінету Міністрів України
А. ЛОБОВ.

м. Київ,
26 грудня 1992 року.

ПЕРЕЛІК

товарів, експорт яких здійснюється суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, спеціально уповноваженими на це Кабінетом Міністрів України

Найменування продукції	Код ТН ЗЕД
Кольорові метали, сировина для їх виробництва, рідкісні та рідкісноземельні метали, включаючи вторинні, їх сплави, порошки, напівфабрикати, прокат кольорових металів, лом і відходи кольорових металів	2603, 2604, 2606—2609, 2611, 2613, 2614, 261590100, 261510000, 2805, 7401—8113
Руди і концентрати дорогоцінних металів, метали дорогоцінні в колоїдному стані, сполуки органічні та неорганічні дорогоцінних металів визначеного і невизначеного хімічного складу, амальгами дорогоцінних металів	2616, 2843
Вугілля	2701—2704
Нафтопродукти, масла та інші продукти нафтопереробки	2707, 2710
Гази нафтові і газоутворені, вуглеводні та інші	2711
Електроенергія	2716
Дорогоцінне і напівдорогоцінне каміння, дорогоцінні метали	7102—7112, крім 71.07.00.000

НБУ ІНФОРМУЄ

Як повідомив відділ у зв'язках із громадськістю НБУ, на виконання постанови Кабінету міністрів України та Національного банку України від 3 грудня 1992 року № 675 «Про нормалізацію розрахунків з суб'єктами господарської діяльності країн, що використовують рубль як засіб платежу», відповідною інструкцією, яка затверджена НБУ, МВС України і Державним митним комітетом України 20 грудня 1992 року, встановлено такий порядок розрахунків і оформлення вивезення продукції за межі України.

Суб'єкти господарської діяльності України тепер мають право відкривати рахунки за межами України, в тому числі й у Росії, тільки за наявності дозволу Національного банку України. Розрахунки провадитимуться через кореспондентські рахунки комерційних банків України та їх банки-кореспонденти. Постачання продукції в країни рублькової зони здійснюватиметься лише за умови попередньої її оплати або застосування акредитивної форми розрахунків через кореспондентські рахунки комерційних банків.

З метою гарантії оплати продукції суб'єкти господарської діяльності одержують у відповідних установах комерційних банків та повідомляють покупцям-контрагентам реквізити кореспондентських рахунків комерційних банків України, які відкриті у банках країн рублькової зони, для перерахування на них вартості поставленої продукції. Вивезення продукції через митний кордон здійснюватиметься лише за наявності довідок комерційних банків про надходження коштів для гарантованої оплати продукції або попередньої її оплати і ліцензій, якщо товари підлягають ліцензуванню і квотуванню.

В інструкції дано відповідні доручення комерційним банкам України, митницям та контрольно-пропускним підрозділам МВС.

Повністю інструкція друкується в газетах «Урядовий кур'єр», «Фінансовий Київ» та «Посередник».

Повертаючись до надрукованого

«НЕ ЧИТАЙТЕ ДО ОБІДУ...»

Ще раз про «Історію з народним депутатом»

— Якщо ви піклуєтесь про власне здоров'я, моя добра порада — не говоріть за обідом про більшовизм і медицину. І, боронь вас Боже, не читайте до обіду радянських газет, — радить колезі Борменталю професор Преображенський у булгаковському «Собачому серці».

Мабуть, знехтувавши першою порадою і зачепивши чиїсь інтереси, народний депутат України Віталій Полях уже більш як півроку спростовує звинувачення, чутки та домисли, що поширюються від його «рідного» колгоспу імені Мічуріна аж до Верховної Ради («ГУ» № 222 за 20 листопада 1992 року). Як наслідок — потихеньку приймає ліки від серця, відмовляючись лягати в лікарню.

Знехтувавши другою порадою і перечитавши десятки публікацій (від місцевого «Златокраю» до столичних «Сільських вістей»), я зрозумів одне: щоб принаймні для себе щось з'ясувати, треба знову їхати в Золотоношу.

А тим часом золотоніський «Златокрай» добросовісно друкує «Резонанс» на власну ж «Історію з народним депутатом». «Ціну визначають виборці», «Депутат не іграшка в чужих руках», «Одне запитання кривоносівцям», «Не такі депутати потрібні» — це лишень заголовки публікацій, за якими — нові версії, протилежні думки, припущення, під тягарем яких і «потонула» суть. Аж тут — могутній залп «Сільських вістей», які зголосилися стати одразу і суддею, й прокурором для депутата Поляха, дослівно написавши таке: «Все вищенаведене дало підставу мандатній комісії зробити висновок, що етичні норми В. І. Поляхом порушуються, він допускає зловживання службовим становищем...» («Сільські вісті» за 3 листопада 1992 року). Для порівняння процитуємо стисле рішення мандатної комісії райради: «Дії депутата районної Ради Поляха В. І. (Віталій Іванович є одночасно і депутатом Золотоніської райради — **Авт.**) повинні розцінюватися як такі, що порушують норми депутатської етики». Тож газета «дещо перебільшила», оперуючи цілком конкретними юридичними термінами. Тепер Віталій Полях за ці «перебільшення» збирається подати до суду.

Авторитетна газета дала і свою версію початку конфлікту, «...оскільки лише останнім часом події сконцентрувалися навколо колгоспу імені Мічуріна. Набагато раніше, ще в минулому році набув розголосу конфлікт В. І. Поляха з головою колгоспу імені Калініна Ю. П. Гриценком. Депутат через районну газету, у формі відкритого листа, звинуватив останнього в безгосподарності, порушеннях закону». З цього я й розпочав розмову з представником Президента в Золотоніському районі Віктором Павлюченком.

— Колгосп імені Калініна останнім у районі копав буряки, — констатує Віктор Васильович. — Тому про що тут говорити? Господарство справді значно відстає від середньорайонних показників за темпами робіт. А найгірше становище у калінінців — з тваринництвом. Якщо в господарстві на день надоюють менш як п'ять літрів молока від корови, то коментарі тут, як то кажуть, зайві...

Не набагато, але краща ситуація в колгоспі імені Мічуріна.

— Не можна сказати, що господарство пасе задніх в районі, — каже представник Президента, — але те, що останнім часом мічуринці здали позиції, однозначно. Особливо в тваринництві. Якщо Віталію Івановичу Поляху свого часу вдалося примножити поголів'я в господарстві, то сьогодні тут знову непочатий край роботи...

Взагалі районне керівництво розповіло цього разу багато цікавого. Скажімо, за словами представника Президента, він й уявлення не має, що робиться на місцевому цукрозаводі, «бо 97 відсотків цукру, що тут виробляють, — це держзамовлення. І весь він розходиться згідно з нарядами і за вказівками з області». Правда, Віктор Васильович чув про депутатські запити до райпрокуратури щодо цукрозаводу, але яка їхня подальша доля — йому невідомо, та й не цікаво. Та й загалом народний депутат Полях дуже тенденційно ставиться до всіх проблем. Наприклад, усі його пропозиції щодо створення агрокомбінатів, агрооб'єднань не заблоковувались, а навпаки, на думку голови райради Віктора Скидана, мали якнайширшу підтримку в районі. «Обговорювали в комісіях, схвалювали на сесіях, але що толку? Адже на це потрібен був дозвіл на той час Ради Міністрів України». На інші мудрі пропозиції депутата треба було ще чиєсь «високоповажне» схвалення. І так далі. А в районі всі — за! Одноголосно.

Яка ж загальна економічна ситуація в районі?

— Коли дивитися в цілому по області, то Золотоніський район — десь у першій п'ятірці за показниками. Але останнім часом, справді, здали позиції, — розповідає представник Президента Віктор Павлюченко. — Якщо говорити відверто, то десь недопрацьовують і державна адміністрація, і управління сільського господарства. Але, як на мене, проблема в іншому. Багато керівників господарств зрозуміли демократію як уседозволеність...

Щодо конфлікту в Кривоносівці, то й голова районної Ради, і представник Президента погодилися: створений він штучно. А головне — нікому цей конфлікт не потрібен.

— Я розумію, до чого воно йдеться, — не втримався Віктор Павлюченко. — Врешті-решт всі помиряться, а «крайніми» залишимося ми з головою райради!

Думаю, Віктор Васильович не далекий від істини. Незрозуміло тільки, хто керує районом — голова райради і представник Президента чи голова колгоспу імені Мічуріна Андрій Чонка? Адже вже ніхто не заперечує, що «народне повстання» в Кривоносівці зводиться до невеликої групи «агітаторів», які їздять по району і накручують людей.

Мудру думку про те, що «конфлікт» явно затягнувся, і найкраще для всіх — його припинити, підтримав і голова сусідньої Чорнобаївської райради народний депутат України Іван Пасічник, який зовсім випадково завітав на нашу розмову.

Розумію, непросто районному керівництву в такій ситуації. Та ще важче розібратися у цій колотнечі простим людям. А тут ще й преса всіх рівнів доливає масла у вогонь. Тож знову пригадав Булгакова: «— ...Не читайте до обіду радянських газет». — «Так інших же немає!» «От ніяких і не читайте!..».

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Черкаська область.

КОЛИ ВЕРСТАВСЯ НОМЕР: Як стало відомо, в Кривоносівці нещодавно відбувся сход села, на якому заслухали черговий звіт народного депутата В. Поляха. Сход прийняв рішення призупинити відклик Поляха з народних депутатів. Тож цього разу таки переміг здоровий глузд, з чим ми й вітаємо і кривоносівців, і народного депутата України.

ВІЙСЬКО УКРАЇНИ КЕРОВАНЕ Й БОЄГОТОВНЕ

В останні дні минулого року під головуванням тимчасово виконуючого обов'язки міністра оборони України генерал-полковника Івана Біжана відбулося засідання колегії Міністерства оборони України. Окрім інших питань, було розглянуто звернення до Президії Верховної Ради України народних депутатів України Валерія Ізмалкова, Віктора Слюсаренка, Олексія Причкіна та інших (усього 155 підписів), у якому висунуті звинувачення на адресу Міністерства оборони і персонально міністра оборони України генерал-полковника К. Морозова.

З приводу цього звернення Колегія Міністерства оборони прийняла заяву, в якій категорично відхилила всі звинувачення народних депутатів.

Колегія Міністерства оборони запевняє, що незважаючи на протидію з боку колишнього МО СРСР, а також Головнокомандування ОЗС СНД протягом 1992 року в Україні створено Збройні Сили, які на сьогодні керовані, боєготовні і здатні виконати завдання по захисту суверенітету, державної незалежності та територіальної цілісності України. Колегія Міністерства оборони також категорично заявила, що в армії послідовно дотримується і впроваджується в життя принцип департизації, а ідейними засадами виховання особового складу є ідеї самодостатньої цінності людської особи.

Прес-служба Міністерства оборони України.

РІЗДВЯНА ПРОПОВІДЬ

Небо і земля, по слову пророка, нехай сьогодні веселяться. Ангели й люди нехай духовно радіють, бо з'явився тілесно Бог тим, що в тіні й темряві перебували, від Діви народившись. Прийняли його вертеп і ясла, проповідують пастухи про чудо, волхви зі сходу дари приносять. А ми грішними вустами хвалу йому, як ангели, принесімо. Слава Богові на небі й на землі спокій, бо прийшов сподіваний народами і врятував нас від неволі ворожої.

Різдво Твоє, Христе Боже наш, увесь світ осяяло світлом пізнання. Діва днесь найвищого народила, а земля вертеп недосяжному дала. Ангели з пастухами прославляють, а волхви із звіздою подорожують. Задля нас, бо народилося немовлятко — вічний Бог.

Прийдіть, вірні, подивімося, де народився Христос. Підемо за волхвами, східніми царями, куди веде звізда. Тому, кого там повсякчас оспівують ангели, кому пастухи грають на сопілках, і ми достойну пісню виголосимо, промовляючи: Слава на небі тому, що народився нині від Діви у вертепі, у Віфлеємі іудейському!

Христос народжується — славте! Христос з небес — зустрічайте! Христос на землі — величайте! Співай Господові вся земля, і весело заспівайте люди — він-бо прославився. Таїнство бачимо дивне і преславне: небом — вертеп, престолом херувимським — Діву, оселею — ясла, що в них положився неосяжний Бог. Його ж оспівуючи, величаємо. Сьогодні Христос народився у Віфлеємі від Діви. Сьогодні Безмірний починається і Слово втілюється. Небесні сили радуються, земля з людьми веселиться, волхви дари приносять, пастухи про чудо повідають, а ми повсякчас проголошуємо: Слава Богові на небі й на землі спокій, а над людьми Боже змилування. **Амінь.**

Протоієрей Михайло,
настоятель Свято-Андріївської церкви міста Сватів Луганської області.

Сійся-родися,
Жито-пшениця,
В цвіт уберися,
В рай обернися,
Рідна землице:
Ниви родимі
Широкополі,
Гори високі,
Сторожі волі!..
Радуйся, земле!
Пустять морози,
Легіт повіє,
Вся Україна
Зазеленіє...
З весняним громом
Дійде проломом
Слово обнови;
Сироти голі
Скинуть окови,
Стануть питати
Правди і волі...
Радуйся, земле!..

ЗБУДУЙМО ХРАМ
МІЖКОНФЕСІЙНОГО МИРУ

(Закінчення. Початок на 3-й стор.).

тільки українці. Звичайно, це спадщина беззаконня, наслідок злочинної політики більшовиків. Насильство над совістю людей, над віковими традиціями й культурою народу призвело до штучно створених національних і релігійних нерівноправностей. Це наслідок переслідувань і утисків, цькування й приниження одних і демонстративна «прихильність» до інших з боку безбожного режиму.

Вийти тепер безболісно й спокійно з цієї ситуації — надзвичайно складна справа. Історичні обрáзи й кривди важкі й глибокі. Вони ще свіжі.

Докази й аргументи **справедливі**, як правило, **в обох** сторін: в одних насильно, незаконно відібрали майно, споруди, інші народилися й живи вже 50 років з цим «дефакто». Добре, якщо ця колишня синагога, костьол чи кірха належать державі і установу, що там перебуває, можна безболісно перевести до іншого місця. Але значно складніше, коли храмом користувалися і користуються віруючі іншої конфесії. Історія повторюється: так і залишається в Стамбулі християнський храм святої Софії мечеттю у турків з добудованими минаретами — Ая Софія. Хто тепер поверне законному власникові, грецькій церкві, цю споруду? Та й чи тільки її відібрали завойовники? Де ті християнські церкви у містах Малої Азії, Єгипту, які заснували апостоли? А чи сьогоднішні криваві події в Індії не мають знайомого нам підгрунтя?

На превеликий жаль, спостерігаємо конфлікт і в православному середовищі. Він пов'язаний з прагненням української православної людності до створення незалежної (помісної) православної церкви в Україні. Ці давні змагання ішли поруч з національно - визвольним рухом українців. З проголошенням незалежності України цей процес прискорився, але прикро, що між двома гілками української православної церкви — Українською православною церквою та Українською православною церквою — Київським патріархатом — виникло протистояння, яке подекуди переросло у ворожнечу.

Ми бачимо, як виснажуються у цій боротьбі сили нашого народу, як вони відволікаються від головної мети — піднесення духовності і моральності людей. Ми хотіли б, щоб духовенство і віруючі знайшли вихід із цієї ситуації, не дали застаріти ворожнечі, привнесли в міжконфесійні відносини злагоду, порозуміння і, за апостольським словом, «мудро розсудили між братами своїми». Держава зацікавлена в кожному такому кроці до діалогу, до миру.

Більшовики відібрали майже в усіх релігійних конфесій їхні храми, а в деяких, як у греко-католиків, повністю відібрали і частково передали й підпорядкували православному Московському Патріархові. Ще не задавнився біль тієї наруги. Важко тепер поділити «за станом до 1946 року», але «поділ» іде; ділять, повертають... і ворогують, чинять нові кривди. У деяких місцевостях знайшлися все-таки розумні голови і дійшли кращого висновку — спільним коштом збудували новий храм, витратилися, але не ворогують, пам'ятаючи слова Євангелія: «...і піди спочатку примирись із братом твоїм, а тоді приходь (до жертовника) і принось дарунок твій». (Мтф. 5—24). Подекуди, тим часом, храм використовується почергово, аби зберегти мир серед людей. Добрі приклади міжконфесійного порозуміння можна побачити у Тернополі, у селах Котів, Слов'ятин на Тернопільщині, багатьох селах і містах на Львівщині, Івано-Франківщині. І це дорогоцінне ще й тим, що ті території за останні десятиліття зазнали найбільшого насильства і знущань над почуттями віруючих.

На жаль, у багатьох місцях вибрали максималістський, радикальний шлях — повернути все колись відібране, не поступитися нічим. Загострюється і без того складна ситуація, бо неможливо сьогодні розв'язати ці вузли ні владі адміністративний, ні судовий так, щоб усі були задоволені. Так що ж нам тепер робити? Невже не вистачить нашого історичного досвіду, притаманних нам терпіння й доброзичливості, невже не знайдемо духовних сил, щоб розумно й розважливо зняти ці напруженість і ускладнення?

Усі передумови в Україні для цього є. Нам найперше потрібно зупинити потік взаємних звинувачень і образ, опустити підняту руку... Помолившись, як перед великою і важкою працею, разом почати спільну роботу примирення шляхом злагоди й домовленостей.

Почати потрібно з доброї волі ієрархів до діалогу, застосування суті вівровчення до земних стосунків: «Возлюби ближнього свого, як себе самого».

А звідси — стримування пристрастей та емоцій, недопущення екстремізму у висловлюваннях і діях, заклик до віруючих не піддаватися на провокації окремих осіб чи організацій, які кличуть до насильства.

В разі, коли конфлікт уже розгорівся, докласти всіх зусиль, щоб його погасити. Керуватися законом і йти виключно законним шляхом. Завжди пам'ятати, що храм — це будинок молитви і не можна входити до храму, приступати до символічного жертовника, не примирившись **перед цим** «з братом твоїм».

Земля України стала благословенною Батьківщиною для багатьох, спільною домівкою всім її громадянам, тож нехай вона стане і покровом для Храму моральності, доброти для всіх релігій і для кожного, створюймо це з Богом та любов'ю один до одного.

Думаймо над цим, вітаючи один одного з Різдвом Христовим.

Арсен ЗІНЧЕНКО,
Голова Ради у справах релігій при Кабінеті міністрів України.

Велика таїна

Найбільша таїна християнської віри — це втілення Сина Божого в подобу людини. Предвічний Бог став малюком і при цьому не перестав бути Богом. «І Слово стало тілом, і оселилося між нами», — пише євангеліст Іоан. «Бог предвічний народився», — співаємо в нашій колядці. Христове Різдво — це колиска християнської віри. І тільки віра дає можливість цю таїну в покорі прийняти і зрозуміти.

Перші християни сприймали втілення Сина Божого в подобу людини з глибокою вірою і великим пієтетом. Не заглиблюючись у природу цього втілення, вони знаходили тільки слова подиву для предивної Божої любові, для жертви, смирення й слави новонродженому Месії і Спасителю.

В Україні після хрещення народу святим князем Володимиром церква у своїх різдвяних богослужіннях радісно оспівувала й звеличувала таїну народження Божої Дитини.

Святі отці церкви у своїх богословських працях досліджували значення народження Ісуса Христа для спасіння людського роду.

Василь Великий у своїй різдвяній проповіді вчить нас, як сприймати таїну втілен **«Христове Різдво треба в мовчанні шанувати. Нашому розуму не повинні ми дозволяти досліджувати цю таїну. Бо коли ще не було ані часу, ні простору, коли ще не було форми вислову, ні свідка-очевидця, ні того, хто про це оповів, Отець Небесний вже готував цю жертву. То як може розум наш осягнути це! Як може язик тут висловити думку! Отець був, а Син народився! Не кажи «коли», а радше залиш це запитання. Не питай «як», бо немає на це відповіді!**

Бог на землі, Бог між людьми, не у вогні і серед голосу труб; не на горі, що димиться, або в темноті, а в тілесній появі, такій самій, як ми, лагідний і добрий перебуває з рівними собі. Бог у тілі, з'єднаний з природою, прийшов на землю в нашій плоті, щоб у такий спосіб врятти ціле людство».

Григорій Богослов у своєму слові на Різдво Христове так тлумачить таїну народження Ісуса Христа: **«Саме Боже Слово, предвічне, невидиме, незбагненне, безтілесне, начало від начала, світло від світла, джерело життя і безсмертя, відбиток первісної краси приймає вигляд людини, з'єднується з розумною душею задля нас, стаючи посередником між Богом і людьми».**

Іван Златоуст в одній із своїх різдвяних проповідей такими словами звеличує Різдво Христове: **«Бачу незвичайну і дивну таїну: пастухи наповнюють звуками мій слух, співаючи не порожню пісню, а небесний гімн. Ангели співають, херувими взивають, серафими величають, всі торжествують, бачачи Бога на землі і людину на небі. Високого — внизу, а низького — нагорі. Віфлеєм став небом, замість зірок прийняв співаючих ангелів. Що сьогодні народила його Діва, це знаю, і що Бог народив його без часу, в те вірю, але спосіб народження я шаную мовчанкою...»**

Атанасій Великий у своїй науці говорить: **«І печера, в якій народила Діва, приймає вигляд церкви, де жертовником — ясла, служителем — Йосип, дияконами — пастухи, священиками — ангели, архієреєм — сам Господь».**

Підготував
Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

(За матеріалами релігійної літератури).

ЗВІЗДА ЯСНА СВІТ ОСІЯЛА...

МИНУЛОГО століття в українських селах на Різдво можна було почути колядку:

На Різдво Христове ангел пролітав.
Линув він по небі, всім пісні співав:
«Всі люди ликуйте, сей день торжествуйте!
Днесь — Христове Різдво!..»

Минають роки, десятиліття, століття, а Різдво Христове залишається найрадіснішим святом людства. Безсилим виявився не тільки атеїстичний опіум, а й ті засади історичного безпам'ятства, які протягом тривалого часу впроваджувалися нашими доморощеними ідеологами. Наприкінці першого тижня нового року, не звертаючи уваги на облудні заклинання комуністичних вождів, люди знову й знову згадували про Різдво Христове. То день особливий. Дата, звичайно, не була випадковою, бо саме в цей час зима повертає на весну. Народження Ісуса відбулося напередодні оновлення природи як символ майбутньої місії Христа. Щоправда, те свято спочатку було потрійним: воно було святом і Хрещення, і Народження, і Богоявлення. Ця традиція проіснувала аж до IV століття.

Ознаки давніх обрядів і звичаїв під час святкування Різдва збереглися й до наших днів. Чому так? Бо Різдво Христове на Україні—Русі збігалося зі знаменитими давньослов'янськими святками. Деякі святочні обряди — общинні колядки, наприклад, збереглися і в новому побуті, але вже як різдвяні обряди. Це говорить про те, що християнство, прилучаючи нас до Різдва Христового, мимохіть підключає нашу свідомість до того потужного багатовікового пласту, який називається генетичною пам'яттю. Отож Різдво Христове — то голос наших предків, що знову й знову оживає і відроджується в наших душах... У цей день в Україні з давніх-давен словом і ділом, твором і магічним актом люди створювали образ багатства, щастя, миру й спокою у власному домі.

Люди старшого покоління пам'ятають про день особливий — день напередодні Свят-Вечора.

Зима. Ранок. Дерева вкриті інеєм і обліплені снігом. На вулицях тихо, однак у кожній господі вже давно кипить робота... Ще вдосвіта, як тільки-но засиніли наскрізь промерзлі шибки, господиня стала до праці. Найперше — добуває вогонь. У хід йшли кремінь і кресало, які останні дванадцять (за числом апостолів) днів лежали під образами. Тричі перехрестившись і ставши обличчям до схід-сонця, жінка старанно викресала «новий вогонь». Тим вогнем у печі розпалювалося дванадцять полін, що їх припасали й сушили дванадцять днів останнього (дванадцятого) місяця.

Як тільки-но дрова загорялися, господиня приступала до приготування дванадцяти (!) свят-вечорових страв. Їжа — пісна і найпростіша: узвар, варений горох та квасоля, смажена капуста, риба, вареники, бараболя, гриби, каша гречана з конопляним молоком, голубці з пшоном, коржі з маком і (найголовніше) кутя з товченої пшениці.

Тим часом, поки господиня готується представити на святковому столі дари поля, городу та саду, господар клопочеться на подвір'ї. Стежки прочищено, худобу напоєно й погодовано, господарство уважно оглянуто: все мусить зустріти Свят-Вечір на своєму місці. І насамперед, повинна бути дома вся родина. Не дай Боже, десь блукати цього дня — блукатимеш цілий рік. Боронь Боже, і свариться. Навпаки — з ворогами треба помиритися. А оскільки господиня дому не завжди знає своїх ворогів, то заворожує всіх разом — ходить по хаті й затикає ганчір'ям дірки в лавах та ослонах, щоб «вороги мовчали». Особливо ж завзята господиня може вчинити ще й інакше: зав'язати вузлики на мотузці (скільки ворогів — стільки й вузлів). А коли сідає вечеряти, то покладе отой мотузочок під себе, примовляючи: «Щоб мої вороги мовчали».

Поминув у клопотах день. Ніхто не снідав і не обідав. Ну хіба що дітям, та й то особливо нетерплячим, мати давала щось їсти. Сонце схилилось до заходу... Господар вносить до хати сніп жита — символ урожаю («дідуха»). Переступивши поріг, чоловік скидає шапку й вітається так, ніби вперше зайшов до хати. Хреститься і звертається до родини з віншуванням:

— Віншую вас зі щастям, здоров'ям і цим Святим Вечором...

Піднісши «дідуха» високо над столом, господар ставить його на покуті — під образами. Далі перев'язує «дідуха» металевим ланцюгом, поруч кладе ярмо, чепіги від плуга, хомут... Господиня накриває все те новою білою скатертиною.

Підлога застелена соломою, і на покуті та під столом лежить сіно, там же, під столом — черепок із вогником (жеврів ладан), а поруч «залізяя» — леміш від плуга, чистик без держака, сокира. Діти по кілька разів торкаються того «залізяя» — «щоб ноги були міцними».

З новоспеченим хлібом, медом та маком господар та господиня обходять двір та комори, обкурюючи їх ладаном. Біля корів розсипано дикий мак — «щоб відьми до худоби не приступали», а на завершення господар «зарубує» поріг — «щоб звір не переступав». Нарешті в хаті господиня кладе під скатерку на чотири кути столу часник — «щоб злу силу відігнати». З яким нетерпінням саме цієї миті чекали діти, найменшому серед яких («невинна душа») доручено покласти на покутньому кінці столу три хлібини, грудочку солі й поставити свічку.

Святково клопочеться мати: вечерю — на стіл, горщик з кутею та узваром — на покуть.

Зайшов до хати батько і сповістив: Святий Вечір уже почався — вечірня зоря на небі засяяла. Та перш ніж розпочати трапезу, потрібно нагодувати худобу і «запросити гостей». Господар бере миску й набирає по кілька ложок кожної страви. Господиня подає хлібину та черпак з медом, а для пса окремо — окрець хліба і грудочку овечого лою.

Пошановано пса, здійснено благословення домашніх тварин, господар тричі доторкнувся хлібом до кожної голови («Благословляю тебе цим святим хлібом»), а між очима медом помальовано хрестик... Їжу теж розділено між усіма тваринами. Усе це лагідно й тихо, бо вдарити будь-яку тварину сьогодні — великий гріх, адже нині всяка німина людською мовою розмовлятиме з Богом...

Господиня тим часом відвідала курей, качок та гусей — нагодувала їх вареною пшеницею (кутею).

Батьки повернулися до хати. Господар набирає в чисту миску по ложці всіх святвечорових страв, зверху ставить кухля з медом та склянку з водою, кладе калача та кілька горіхів і яблуко. Все це він тримає лівою рукою, а в праву бере бича від ціпа й без шапки рушає за поріг...

Принишкли діти — зараз батько будуть кликати Мороза.

— Морозе, Морозе, йди до нас кутю їсти, — долинає знадвору.

І так тричі, а потім уже сердито:

— Як не ідеш, то не іди. Ходи геть, а нам шкоди не роби!

Потім батько кличуть сірого вовка, потім — злих вітрів. Відправивши їх теж усіх геть, батько повертається до господи. До кінця вечері — двері прикрито щільно — ніхто на вулицю не вийде.

Свята Вечеря — це спільна вечеря всього роду. Навіть «мертві родичі всі мають у цей вечір зібратися разом, щоб трапезувати цілим родом...» Так зазначає Олекса Воропай в етнографічному нарисі «Звичаї нашого народу».

Господар запрошує свій рід, як живих, так і небіжчиків, до столу: бере до рук миску з кутею, запалює свічку й ліпить її до миски. Тричі з тією ношею «за сонцем» обходить стіл. Поставив миску на стіл, став на коліна перед образами — молиться, за померлі душі. Разом з ним моляться дружина, діти:

— Просимо тебе, Боже, щоб і ті душі до вечері допустив, що ми про них не знаємо...

Друга молитва — «за себе»:

— Господи, захисти худібку мою від звіра, а мене — від віри поганої...

Після молитви господар подає миску з кутею дружині, промовляючи:

— Ми всі, від щирого серця й з Божої волі, кличемо праведні й грішні душі на Святу Вечерю...

Господиня ставить миску на стіл — починається вечеря.

Спочатку їдять кутю, потім — голубці, вареники, смажену рибу, капусту... Все запивають узваром... Виходити з-за столу та розмовляти — не годиться. Якщо на Свят-Вечір до столу приб'ється гість — велика радість: буде в домі щастя. Кожна подробиця під час вечері має значення: тінь на стіні подібна до скирти — на врожай, до копиці — сіна буде багато, до дерева — садовина вродить...

В Україні старші діти носять вечерю родичам: онуки — бабі й дідові, племінники — тіткам і дядькам, хрещеники — хрещеним батькам.

По вечері починаються забави: діти тішаться ялинкою (обряд ставити ялинку на Різдво Христове походить із Німеччини. У нас цей звичай у недалекому минулому, особливо в селах, — був рідкістю).

Поступово все затихає. Малі діти лягають спати, а старші понесли вечерю. Батько й мати сіли до столу, схилили голови над свічкою й тихими голосами заспівали:

Бог Предвічний народився,
Прийшов днесь із небес,
Щоб спасти люд свій весь
І утішив усіх...

Забута ідилічна картинка... Є в ній щось просте, величне й вічне, як на картинах Рембрандта...

Наступного дня починається Коляда. Щоправда, не в усіх місцевостях України колядувати починали одночасно. Приміром, на Покутті (територія між Карпатами і Дністром) діти колядують уже на Святий Вечір, у Слобідській Україні та Гуцульщині — на перший день Різдва, після завершення церковного Богослужіння.

Колядують діти, парубки та дівчата, а в Галичині навіть газди. І все ж першими починають діти. Та перед тим, як оповістити про їхні святкові клопоти, варто, мабуть, бодай побіжно розказати, а що ж воно означає — оте загадкове слово — коляда?

Трапилось так, що православна церква свого часу поєднала величне свято Різдва з прадавньою слов'янською колядкою. А в наших далеких предків, Коляда — це сонячне божество...

Слово «коляда» своє глибоке етимологічне коріння ховає в слов'янському мовному підгрунті. І походить те слово, мабуть, від імені божества шлюбу, родинної злагоди та веселощів — Лади. Знали його колись і під чоловічим іменем Лад. Те слово означало не тільки ім'я божества, а й міцну родину. Це підтверджує й давньослов'янське «челядь» (че — Лад) у значенні родині. Адже господарі святкували зимовий сонцеповорот до весни в тісному родинному колі. Тому й нарекли його «коло Лада» (коло родини). Тут якраз варто згадати Геродотових придніпровських сколотів (скіфів — орачів), володарем яких був Коло — ксай (Сонце — цар). Та з часом слово «коло» стало вживатися не лише в значенні сонця, а й будь-якого простору, що воно окреслювало (коло, тобто — біля). За характерних для давньослов'янської мови скорочень з «коло Лада» утворилося «колада» (коляда), бо колись ім'я Лад вимовлялося також і як Ляд. А звідси: колядувати — колядун (тобто прадавній жрець свята). Останнього згодом замінила ватага молодих колядників, які поздоровляли господаря та всю його родину зі святом, отримуючи за те подарунки.

Саме від тієї прадавньої Коляди аж до наших часів дійшло: «Коляд-коляд-колядниця, Добра з медом паляниця, А без меду не така — Дайте, дядьку, п'ятака...»

Линуть по селу веселі дитячі голоси:

Бігла теличка з березничка
Та до дядька в двір.
Я вам дядьку заколядую,
А ви дайте пирога...

З іншого кінця села долинає:

— Чи дома, дома пан господар?

Челядь каже: «Нема вдома...»

А ось десь із дзвоником та «звіздою» пішли парубки. Їх п'ятеро: «Береза», звіздоноша, дзвонар, міхоноша та запасний, що допомагає міхоноші. Вони колядують у хаті під образами:

Нова радість стала,
Яка не бувала:
Звізда ясна над вертепом
Увесь світ осіяла,
Де Христос родився,
Там світ просвітився...

Лунай, Коляда! Прославляй Спасителя нашого!

Володимир МУЗИКА.

Експрес-інформація

На високому рівні

Провести зустріч глав держав і урядів країн СНД у Мінську 22 січня запропонувала Білорусь.

Як повідомили з штаб-квартири співдружності, керівників країн СНД запрошено до білоруської столиці з дружинами, для яких підготовлено спеціальну програму.

Попередили

Таджикистан звернеться за військовою допомогою до країн СНД, якщо збройні формування з Афганістану не припинять порушувати афгано-таджикистанський кордон. Про це йдеться в заяві уряду республіки, яку розповсюджено в штаб-квартирі ООН.

За словами представника Міністерства закордонних справ Таджикистану, в прикордонних районах сусідньої держави базуються численні угруповання, які неодноразово порушували таджикистанський кордон. А це дестабілізує ситуацію в його країні. Минулої ночі на одній із застав Пяндзького прикордонного загону під час спроби перейти державний кордон було вбито 15 бойовиків, решта повернулася на афганську територію.

Спробують домовитися

Зустріч лідерів найбільших сомалійських угруповань триває в Аддіс-Абебі. Основне завдання цих переговорів — зупинити кровопролиття у Сомалі і підготувати конференцію з національного примирення, на якій має бути сформовано перехідний уряд країни. Спостерігачі відзначають, що зустріч в ефіопській столиці проходить «у конструктивному руслі» і є найбільш представницьким зібранням супротивних сторін після того, як у країні розпочалася громадянська війна і хаос.

Актуально

РОЗЗБРОЄННЯ: ДОПОМОГА КРАЩЕ, НІЖ ТИСК

Підписанням Договору про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь (СНО-2) завершилася зустріч Президентів Росії Бориса Єльцина та США Джорджа Буша в Москві.

Згідно з підписаним документом сторони зобов'язалися до 1 січня 2003 року скоротити на дві третини наявні ядерні боєзаряди, що становитиме від 3000 до 3500 одиниць.

Після церемонії підписання Договору з обох сторін висловлено впевненість, що реалізація документа стане черговим кроком на шляху до світової безпеки.

Досягнуту угоду, безперечно, позитивно сприйме більшість населення нашої держави. Незважаючи навіть на те, що вона не покладає на Україну будь-яких зобов'язань і її дія не поширюється на нашу територію. Однак, як зазначив у своїй заяві з приводу підписання російсько-американського Договору СНО-2 Президент України Леонід Кравчук, світ повинен якомога скоріше наблизитися до повного ядерного роззброєння. І наша держава планує першою зробити історичний крок в напрямі досягнення цієї мети. Втім, цьому крокові передуватимуть серйозні дебати у Верховній Раді України щодо ратифікації Договору про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь (СНО-1) і Лісабонського протоколу про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Хоча український парламент і проголосив майбутній без'ядерний статус нашої держави, всім тверезим політикам ясно, що для цього нам конче необхідно мати, по-перше, солідні міжнародні гарантії безпеки України, а, по-друге, відповідну компенсацію як за ядерні матеріали, так і за часткове знищення і переобладнання відповідної інфраструктури ядерних стратегічних озброєнь. І це якнайшвидше повинні зрозуміти насамперед в Москві, а також на Заході. Адже двосторонній російсько-американський Договір про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь (СНО-2), розрекламований мас медіа всього світу, втрачає сенс без ратифікації, зокрема Україною, Договору СНО-1.

Хочеться сподіватися, що на російсько-українських переговорах, пов'язаних з наступним виконанням Договору СНО-1 і Лісабонського протоколу, зазначені вище вимоги України будуть позитивно вирішені. І не тільки там. Сполученим Штатам слід було б, крім політичного тиску на Україну напередодні розгляду двох документів у Верховній Раді республіки, подумати про подання нам, поряд з гарантіями безпеки, конкретної фінансової допомоги для ліквідації стратегічних ракет та їх начиння. До речі, за словами Бориса Єльцина на спільній з американським Президентом Джорджем Бушем прес-конференції, Росії вже авансом обіцяно солідні доларові ін'єкції в рамках виконання СНО-2.

Ігор ГРУШКО, Володимир ТЕТЕРУК.

На приватизаційному фронті

ДОСИТЬ ЗНАДЛИВО

Півень прокукурікав для Росії рік масової приватизації. Процес цей обіцяє росіянам багато зваб. Безліч усіляких організацій полюють нині на ваучери, агітуючи розгублених власників приватизаційних чеків кожний за свою ідею. Ось Товариство іноземців, котрі постійно проживають у Росії, пропонує москвичам і жителям Підмосков'я, а також усім бажаючим вкласти свої «десять тисяч на приватизацію» в будівництво Московського бізнес-містечка (МБМ). Його планується збудувати в районі Внуково або Шереметьєво і перетворити в зону, вільну для міжнародної торгівлі. Тут буде зведено близько 50 будівель, в яких розмістяться банки, магазини, готелі й офіси, автосалони і комбінати побутового обслуговування. Після завершення будівництва кожний, хто вклав у нього приватизаційні чеки, стане власником частини споруд. А вартість кожного ваучера зросте до 100 тисяч доларів США. Щорічний прибуток власника приватизаційного чека становитиме від 1000 до 10000 доларів.

НА ЗНІМКУ: для цих москвичів доларові перспективи Товариства здалися вельми звабливими. Тому оформлення контрактів відбувається досить жваво.

Фото ІТАР—ТАРС.

Гортаючи зарубіжну пресу

УКРАЇНСЬКА ПЕРСПЕКТИВА

Охочі до прогнозів західні політологи нині активно обговорюють перспективи України в новому році. Цей інтерес підсилений ще й кроками нового українського уряду. Нижче подаємо виклад статті на цю тему, видрукованої в американській газеті «Уолл стріт джорнел».

У той час, коли в Росії економічні реформи опинилися під загрозою, дедалі оптимістичніші новини надходять з сусідньої України. Так, нещодавно українське керівництво запевнило держдепартамент США, що парламент України найближчим часом ратифікує договір СТАРТ-1. До того ж новий уряд дав знати міжнародному співтовариству, що він має намір серйозно взятися за економічні реформи. Якщо у цих двох напрямах спостерігатиметься поступ, Сполучені Штати та інші країни в новому році зміцнюватимуть зв'язки з Україною.

Як відомо, Україна прагне увійти до Європейського Співтовариства. Цю тенденцію необхідно підтримувати. Бо стабільна, орієнтована на Захід Україна може стати буфером для Європи, якщо Росія розпадеться або скотиться до авторитаризму.

Фахівець Світового банку з проблем цього регіону Уофік Грейс заявив: «Нині ми покладаємо на Україну більше надій, ніж два місяці тому. Її економічні лідери йдуть правильним шляхом».

Як висловився один західний економіст, за попереднього уряду Україна мала замість «шокової терапії» тільки шок. Це і 35 відсотків інфляції, і труднощі з власною валютою, і бюджетний дефіцит, що сягнув 30 відсотків валового національного продукту. Але згадані економічні невдачі в цій республіці поєднуються із найбільш сприятливим серед колишніх республік СРСР політичним кліматом: це порівняно стабільна ситуація між українським і російським населенням, і що найважливіше — керівництво держави робить акцент не на етнічну належність, а на українське громадянство. Виходячи з цього, Захід має змінити свій погляд на Україну як на інтермедію в російській мелодрамі.

Після аналізу реформ нового українського уряду МВФ має надати Україні великі кредити. Це пом'якшило б черговий удар по українській економіці після встановлення в Росії світових цін на нафту і газ. Крім того, Захід міг би надати Україні й інші види допомоги: кредити на медикаменти, модернізацію сільського господарства, транспортування зерна, обладнання для харчової промисловості. Цій республіці конче потрібна також і технічна допомога. Водночас повинні зростати й західні інвестиції в українську економіку.

Власкори повідомляють

Алма-Ата

ВІДНОСИНИ ВЕЛЬМИ БАЖАНІ

Посольство Ісламської Республіки Пакистан відкрилось у столиці Казахстану. Під час офіційної церемонії глава дипломатичної місії Мухаммад Ріаз Хан відзначив прогрес у розвитку двосторонніх міждержавних відносин і заявив, що Казахстан багато зробить для входження до світового співтовариства і що його голос уже має певну вагу. В свою чергу, заступник казахстанського Прем'єр-міністра Балташ Турсумбаєв сказав, що відносини з Пакистаном вельми бажані для його країни. Тепер вони переходять на якісно новий рівень. За його словами, кредити, виділені Казахстану пакистанським урядом, дають поштовх розвитку двосторонніх економічних відносин, встановленню тісніших культурних зв'язків.

Тетяна КОСТІНА.

Коротко

⊙ До Литви й Киргизстану, які вже мають з Росією угоди про правову допомогу, приєднався й Азербайджан. Напередодні нового року російський та азербайджанський міністри юстиції підписали договір про правову допомогу і правові відносини з цивільних та кримінальних справ.

⊙ Численні випадки фальсифікації введених нещодавно в обіг 50-рубльових купонів зареєстровано в Молдові. Як стверджують експерти-криміналісти, фальшивки надруковано на звичайнісінькому кольоровому ксероксі. Їх легко виявити через нечіткий малюнок і відсутність водяних знаків.

⊙ Вчетверо підвищилися тарифи на пасажирські перевезення з Азербайджану до країн СНД. З 1 січня нинішнього року ціна одного квитка в купейному вагоні за межі республіки зросла в середньому до 2400 рублів.

⊙ Рада республіки — так зветься новий консультативно-дорадчий орган, створений при Президентові Казахстану. Як оголошено в Алма-Аті, рада займатиметься виробленням рекомендацій для ухвалення рішень з питань державного й суспільного життя. Вона також координуватиме діяльність представницьких та виконавчих органів влади Казахстану.

⊙ Наближається до завершення видача приватизаційних чеків населенню Російської Федерації. За даними Ощадбанку Росії, ваучери вже отримали 120 мільйонів росіян. А ті, хто цього ще не зробив, можуть бути спокійними. Держзнак РФ видрукував і розіслав на місця 150 мільйонів чеків.

Власкори повідомляють

Мінськ

ОЗИРАЮЧИСЬ НА МОСКВУ

З 1 січня 1993 року змінився порядок в'їзду і виїзду із Білорусі в зарубіжні країни. Віднині громадянам республіки не доведеться просити у властей дозволу на кожну поїздку. В закордонних паспортах тепер ставиться штамп «паспорт дійсний для виїзду до всіх країн світу строком до...» Строк цей скоріше за все буде 5 років. Крім цього всі загальногромадянські паспорти мають переєстровуватися, як це зроблено зі службовими та дипломатичними паспортами. Перереєстрація паспортів — захід вимушений. Білорусь сама не виготовляє бланків для документів, а одержує їх із Москви. А оскільки платежі між державами не проводяться, то розраховуватися за дорогу «паспортну» продукцію Білорусь поки не може. А працювати на «дядю» Москва не бажає.

Віктор ХОРОШКО.

Людина року

МАНТІЯ — ЦЕ СЕРЙОЗНО

«Міжнародний біографічний центр у Кембріджі (Англія) із задоволенням підтверджує ваше обрання Людиною року. Це престижне звання.. присуджують лише небагатьом знаменитим особам за видатні досягнення». Такого листа з Великобританії одержав недавно провідний науковий співробітник Інституту геофізики Академії наук України Валентин ...ейко.

Щороку британський центр вивчає тисячі біографій та публікацій учених світу. Але серед цих тисяч він визначає лише кілька десятків тих, чиї досягнення серйозно просунули науку вперед. Ім'я цих людей заносять до спеціального словника типу «Хто є хто?» (до речі, кембріджський центр випускає їх понад 20 видів), вручають їм дипломи та іменні медалі.

Чим же привернув увагу британських біографів український геофізик, спеціаліст у галузі сейсмології та внутрішньої побудови Землі? Звичайно, зіграли свою роль понад 80 публікацій Валентина Семеновича, в тому числі в наукових виданнях Великобританії, Німеччини, США, Польщі, Швейцарії, інших країн. Але, наневно, найбільшу увагу привернула остання робота ученого: В. Гейко уперше в світі створив об'ємну модель мантії Євразії (оболонки Землі, що залягає на глибині від 30 кілометрів до трьох тисяч кілометрів). А сьогодні, вигравши недавно конкурс на одержання фінансової підтримки, Валентин Семенович працює над фундаментальною програмою конкретизації досліджень по Євразії для України.

Все було б гаразд, якби не одна проблема. Можливо, декому вона здається меркантильною, але навряд чи її можна визначити як таку. Річ у тім, що В. Гейко має заплатити 135 доларів, щоб одержати згадані диплом і медаль, фактично, документальне підтвердження визнання його заслуг. Це щось схоже на «технічні» витрати. Відомо, що нашi вчені зарплату у валюті не одержують. Були численні спроби звернутися до різних організацій, в тому числі урядових, але нічого не вийшло. Не допомогла вченому і рідна Академія наук. Тож залишається сподіватися, що цього року В. Гейку допоможуть небюрократизовані структури.

Олексій ЄВСІКОВ.

Контакти і контракти

КЛИЧЕ НАС БЕРЕГ ЛІВІЙСЬКИЙ

Нині нашу країну досить часто відвідують ділові люди з близького й далекого зарубіжжя. У багатьох з них — найсерйозніші наміри. Пан Мухаммед Алі Шанбур, президент Міжнародної компанії «Імпорт-експорт», що знаходиться в Лівії, здається, вже придивився до наших порядків і зробив певні висновки. Навіть устиг сформувати в Києві групу медиків для роботи в Лівійській Джамахирії. Ось що розповів пан Мухаммед Алі Шанбур нашій газеті.

— У Лівії багато хто з бізнесменів настроєний на співробітництво з українськими партнерами. Наприклад, моє завдання — створити спільне підприємство, яке б, зокрема, займалося питаннями торгівлі, науки й культури. Робота просувається й перебуває на стадії підписання відповідної угоди. Досвіду в організації такого співробітництва у нас, звичайно, замало. Та й багато ще на його шляху всіляких перепон, які породжує ваша недосконала фінансова система. Всі розрахунки будуються лише на бартері. Та все ж я оптиміст. І щоб краще ознайомити наших партнерів з Лівією, її можливостями, ми вирішили разом з Київською науково-виробничою комерційною фірмою «Марія» провести в Україні Рік культури Лівії. Він складатиметься з кількох етапів і передбачатиме демонстрацію телевізійних та художніх фільмів, виставок образотворчого мистецтва і народної творчості. В лютому до столиці України прибудуть наші провідні спеціалісти в галузі політики, економіки та юриспруденції, а в липні виступить з концертами фольклорний колектив. На мою думку, такі заходи значно наблизять нас одне до одного.

У переддень вашого релігійного свята — Різдва Христового — хочу побажати народові України щастя й усього найкращого.

Андрій АНДРІЙЧУК.

Фото Григорія КУБЛАНОВА.

Вістки з діаспори

ЩЕ ОДНА ТВОРЧА ЗНАХІДКА

Сад скульптур — мистецький витвір Лео Мола (Леоніда Молодожанина) відкрито у центральному парку Вінніпега. При вході до цього казкового ансамблю відвідувачів зустрічають гуцул з трембітою, лісоруби, скульптури звірів.

Лео Мол — канадський українець, видатний митець, відомий у багатьох країнах світу. Він є творцем прекрасних скульптур і пам'ятників, зокрема Т. Шевченку у Вашингтоні.

ВІДБУЛИСЯ ВИБОРИ

нової управи Української американської асоціації університетських професорів (УААУП). Нині ця організація об'єднує понад 120 науковців, які працюють в академічних закладах США і Канади.

Члени асоціації мають намір тісно співпрацювати з колегами в Україні. УААУП проводитиме українознавчі конференції, репрезентуватиме науковців з України в університетах США і Канади, подаватиме допомогу книжковим фондам академічних закладів нашої країни.

НАВІТЬ ЯПОНЦІ ЗАЦІКАВИЛИСЯ

Кафедру української мови створено в Токійському університеті. За словами завідувача кафедри професора Казо Наная, цієї події чекали давно, бо, як з'ясувалося, у Японії чимало людей, які хотіли б займатися українською, досліджувати творчість Шевченка, Костомарова, Драгоманова.

ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ НА СЦЕНІ

25-літній творчий ювілей відзначив оперний співак українського походження Пол Плішка. Його ім'я відоме шанувальникам оперного мистецтва у всьому світі — митець виконував головні партії на всіх визначних сценах, багато гастролював, має велику кількість записаних платівок. Нині артист живе у США і співає в «Метрополітен опера». 51-річний Пол Плішка сповнений сил і наснаги, щоби ще багато років провести на сцені.

УСПІХИ В СУСІДІВ

Темпи інфляції в Угорщині продовжують зменшуватися, повідомило угорське телеграфне агентство МТІ. На думку групи експертів, це досягнуто завдяки активному запровадженню економічних реформ і, зокрема, змінам, які відбулися на ринку робочої сили. Уряд країни вважає, що до кінця 1994 року вдасться втримати інфляцію на «однозначній» цифрі.

Трагедії

У ТІНІ СОМАЛІ

Доки світове співтовариство докладає зусиль, щоб врятувати від голодної смерті знедолене населення Сомалі, у сусідній африканській країні — Судані, особливо в південній частині, складається ситуація, схожа на сомалійську.

Тут уже дев'ять років триває громадянська війна між загонами суданської народної визвольної армії й урядовими військами. Це, зрозуміло, супроводжується голодом мирного населення. Багато голодуючих настільки слабкі, що не можуть самостійно рухатися, інші взагалі не піднімаються. Водночас гуманітарна допомога населенню південного Судану не досягла таких розмірів, як для Сомалі. Голодуючим допомагають в основному приватні благодійні організації. Їх харчова підтримка незрівнянно менша, ніж багатотонні повітряні транспорти для сомалійців.

На знімку: розподіл продуктів з гуманітарної допомоги серед голодуючих в одному з населених пунктів південного Судану.

Фото з журналу **«Шпігель».**

Експрес-інформація

Важка дорога до компромісу

Безрезультатно завершилися у Женеві консультації між лідерами угруповань, які ворогують у Боснії і Герцеговині. Про це повідомили співголови женевського переговорного процесу С. Венс і Д. Оуен.

Сторони протягом трьох днів обговорювали шляхи врегулювання конфлікту та принципи майбутнього державного облаштування країни. Незважаючи на те, що в деяких питаннях керівники делегацій дійшли компромісу, все ж таки суперечності щодо принципових проблем залишилися. На підсумковій прес-конференції голова Президії Боснії і Герцеговини А. Ізетбегович заявив, що серби мають передати під контроль сил ООН свою важку артилерію. Він також наголосив, що «у майбутньому Боснія і Герцеговина має бути єдиною і незалежною державою». Якщо це для сербів неприйнятне, то, за словами А. Ізетбеговича, продовжувати переговори нема смислу.

Закінчилася реєстрація

кандидатів на посаду глави Литовської держави в президентській виборчій комісії (ПВК). Усі необхідні формальності виконали чотири претенденти: голова Демократичної партії праці А. Бразаускас, депутат сейму, професор-економіст К. Антанавічюс, голова Республіканської партії К. Петрайтіс і посол Литви в США С. Лозорайтіс. Вони подали в ПВК офіційні заяви і внесли по 41 тисячі литовських талонів. Як вважають деякі спостерігачі, найбільші шанси бути обраним Президентом країни мають А. Бразаускас і С. Лозорайтіс.

І їм не вистачає грошей

Учора до Москви прибула державна делегація Грузії, яку очолює заступник прем'єр-міністра республіки Р. Гоцелідзе. Планується, що члени грузинської делегації зустрінуться з главою російського уряду В. Черномирдиним та іншими представниками Кабінету Міністрів. Сторони обговорять питання економічних відносин, забезпечення Грузії рублевою масою, співробітництво у військовій галузі, становище в Абхазії.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Від Комітету по Державних преміях України імені Т. Шевченка при Кабінеті Міністрів України

Комітет по Державних преміях України імені Т. Шевченка при Кабінеті Міністрів України повідомляє, що до участі в конкурсі на здобуття Державних премій України імені Т. Шевченка 1993 року допущені такі кандидатури:

У галузі літератури

1. **Гоян Я. П.** Книга «Таємниця Лесикової скрипки» (за твори для дітей та юнацтва).

Висунута Державним музеєм літератури України.

2. **Коломієць В. Р.** Збірка поезій «Золотосинь».

Висунута правлінням Київської організації Спілки письменників України, видавництвом «Український письменник».

3. **Лупій О. В.** Історичний роман «Падіння давньої столиці». Висунута правлінням Волинської обласної ради Товариства книголюбів, громадсько - культурним товариством «Холмщина» (м. Луцьк), редакцією журналу «Березіль».

4. **Малик В. К.** Роман «Горить свіча».

Висунута видавництвом «Український письменник».

5. **Міщенко Д. О.** Збірки творів «Полювання на жар-птицю», «Особисто відповідальний».

Висунута видавництвом «Український письменник».

6. **Руденко М. Д.** Роман «Орлова балка», збірка «Поезії».

Висунута правлінням Київської організації Спілки письменників України.

7. **Сапеляк С. Є.** Збірка поезій «Тривалий рваний зойк».

Висунута Київською організацією Спілки письменників України, видавництвом «Український письменник», редакцією журналу «Тернопіль», Харківським об'єднанням телебачення і радіомовлення.

8. **Талалай Л. М.** Збірка поезій «Вибране».

Висунута правлінням Київської організації Спілки письменників України.

У галузі журналістики і публіцистики

1. **Апанович О. М.** «Розповіді про запорозьких козаків».

Висунута видавництвом «Веселка».

2. **Карась А. А., Шкурін В. Г.** — автори сценарію і режисери, **Кріпченко В. І.** — головний оператор. Документальна кінодилогія «Липневі грози» («Страйк», «Викид») Української студії хронікально - документальних фільмів.

Висунуті Спілкою кінематографістів України, Українською студією хронікально - документальних фільмів.

3. **Коваленко Л. Б., Маняк В. А.** (посмертно). «33-й: голод». Народна книга-меморіал.

Висунуті правлінням Київської організації Спілки письменників України.

4. **Пилип'юк В. В.** Фотомистецькі альбоми «Живиця», «Львів», «До тебе полинуть».

Висунута Львівською організацією Спілки письменників України, редколегією журналу «Світло і тінь».

5. **Скуратівський В. Т.** Книжки «Берегиня», «Посвіт», «Погостини», «Покуть».

Висунута Інститутом народознавства Академії наук України, Рівненським державним інститутом культури.

У галузі теорії та історії літератури і мистецтва

1. **Логвин Г. Н.** Монографія «З глибин. Гравюри українських стародруків XVI—XVIII ст.» та цикл наукових робіт з питань українського мистецтва і архітектури.

Висунута Науково - дослідним інститутом теорії та історії архітектури і містобудування.

У галузі образотворчого мистецтва

1. **Білас М. Я.** Твори декоративно - прикладного мистецтва (гобелени, килими, аплікації, декоративні квіти, 1989—1991 рр.).

Висунута Державним музеєм Т. Г. Шевченка.

2. **Гуменюк Ф. М.** Серія портретів історичних діячів: П. Сагайдачного, П. Полуботка, І. Мазепи, Марусі Чурай, Байди Вишневецького, С. Наливайка, І. Гонти, М. Залізняка.

Висунута Українським фондом культури, редакцією журналу «Дніпро», редколегією журналу «Україна».

3. **Лопата В. І.** Ілюстрації до «Кобзаря» Тараса Шевченка.

Висунута Всеукраїнським товариством «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

4. **Микита В. В.** Картини «Ягнятко», «За щастя онука», «Міркамішання», «Плач вічної лози».

Висунута Інститутом мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Рильського Академії наук України.

5. **Молодожанин (Лео-Мол) Л. Г.** Створення пам'ятників Тарасові Шевченку на американському континенті та скульптур у бронзі, встановлених у парку м. Вінніпега (Канада).

Висунута Державним музеєм Т. Г. Шевченка.

6. **Сингаївський В. І.** Картини «Благословіння», «Канівська козацька рада», «Гомоніла Україна, довго гомоніла».

Висунута Українським фондом культури, виконкомом Канівської міської Ради народних депутатів.

У галузі концертно-виконавської діяльності і театрального мистецтва

1. **Вантух М. М.** — художній керівник — директор Державного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. П. Вірського. Постановки танцювальних композицій «У мирі та злагоді», «Карпати», «Літа молодії», «Український танець з бубнами» та педагогічна діяльність по вихованню національних кадрів.

Висунута Комітетом у справах національностей при Кабінеті Міністрів України, Інститутом підвищення кваліфікації працівників культури.

2. **Громовенко П. Ф.** Концертна програма «Та не однаково мені...» 1989—1992 років.

Висунута Державним музеєм Т. Г. Шевченка.

3. **Лідер Д. Д.** — художник-сценограф, **Ступка Б. С., Лотоцька Н. В.** — актори. Вистава «Тев'є-Тевель» за Шолом-Алейхемом у Київському державному академічному українському драматичному театрі імені Ів. Франка.

Висунуті Комітетом у справах національностей при Кабінеті Міністрів України.

4. **Паламаренко А. Н.** Концертні програми останніх років.

Висунута Київською державною філармонією.

5. **Фоміних С. Г.** — художній керівник і диригент жіночого академічного хору м. Миколаєва. Значний внесок у розвиток хорового мистецтва та висока майстерність.

Висунута Управлінням культури Миколаївської обласної державної адміністрації.

6. **Ященко Л. І.** — композитор, етнограф, художній керівник фольклорно-етнографічного хору «Гомін». Пропаганда та розвиток фольклорної спадщини українського народу.

Висунута Всеукраїнським товариством «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

У галузі кінематографії

1. **Брондуков Б. М.** — актор. Значні акторські досягнення у фільмах українських кіностудій.

Висунута Спілкою кінематографістів України.

2. **Муратова К. Г.** — режисер-постановник. Видатний внесок в українське та світове кіномистецтво.

Висунута Спілкою кінематографістів України, Одеським відділенням Спілки кінематографістів України.

3. **Шмотолоха В. В., Ящишин А. Р.** — режисери, **Тесля О. О., Гуєвський В. Ю., Іванов І. В.** — оператори, **Пашкевич В. І.** — звукооператор, **Бровкіна В. О.** — монтажер. Історико-публіцистична кінодилогія «Українці. Надія» Київської кіностудії науково-популярних фільмів (творче об'єднання «Четвер»).

Висунуті Центром творчих ініціатив Спілки театральних діячів України.

Комітет по Державних преміях України імені Т. Шевченка звертається до широкої громадськості, установ культури, редакцій газет і журналів з проханням взяти участь в обговоренні названих у цьому списку творів і робіт.

Усі відгуки і зауваження просимо надсилати до Комітету на адресу: 252008, Київ-8, вул. Садова, 3.

ЦІНАМ НЕМАЄ ЦІНИ,

або Хто найстрашніший ворог Української держави

Я НІЯК не можу зрозуміти, чому чергове підвищення цін називають новим етапом економічної реформи. «В Україні розпочався новий етап економічної реформи...» **Навпаки, зростання цін відбувається тому, що не здійснюються реформи.**

Якщо підвищення цін називати реформою, то дуже легко настроїти населення проти реформ, як воно вже настроєно проти ринку, бо ринком назвали те, що є його антиподом.

Кажуть, ціни зростають тому, що зростають затрати. А чому зростають затрати? Бо не здійснюються реформи — приватизація, акціонування, демонополізація, реформа бюджетно-фінансової, грошової і податкової системи, земельна реформа. **За відсутності реформ кошти від підвищення цін підуть, як вода в пісок.**

Парадокс ситуації, яка склалася в нашій економіці, полягає в тому, що ціни зростають, а виробництво падає. Треба нарощувати виробництво, а не підвищувати ціни.

Зростання цін економічно виправдано тільки тоді, коли воно веде до зростання виробництва. Врешті-решт зростання виробництва, насичення ринку товарами веде до стабілізації цін і навіть до їх зниження. У нас зростання цін не дає імпульсів виробництву, бо воно монополізоване, не має конкуренції, ринкових механізмів ціноутворення, не зроблено навіть перших кроків по шляху приватизації.

До речі, уряд і засоби масової інформації об'єктивно підігрівають ностальгію за минулим, а також породжують небезпечну ілюзію, що антиринкові заходи забезпечать вихід із кризи. **Вихід із кризи можливий тільки на шляху поглиблення і прискорення ринкових реформ, а не їх згортання. Нікому не дано право анулювати цю істину — ні Прем'єру, ні віце-прем'єру.**

Ціни на хліб, молоко і м'ясо зростають, а в центрі і на місцях все робиться для того, щоб похоронити земельну реформу, і коли брати ширше, — реформу агропромислового комплексу, з якого треба розпочати відродження економіки України. Знищується тваринництво, частину врожаю залишили незібраним. Ціни на промислові товари зростають, а комерціалізація, акціонування, приватизація і демонополізація гальмуються.

За світовими стандартами гіперінфляція має місце, коли ціни зростають на 35 відсотків за місяць. В Україні зростання цін сягнуло до рівня 50 відсотків на місяць. Отже, є підстави стверджувати, що у нас супергіперінфляція.

Мене дивує і обурює те, що підвищення цін зображується як акт сміливості, мужності й доблесті. Віце-прем'єри хизуються перед телекамерою як герої. Про підвищення цін можна говорити, тільки ніяково опустивши очі, і з болем у голосі. От якби вдалося зупинити спад виробництва і стабілізувати ціни, тоді було б чим пишатися.

Відбувається роздвоєння уряду. По суті, всі декрети, які прийняв уряд останнім часом, — інфляційні. У мене склалося враження, що уряд сподівається тільки на важелі державного регулювання і не конструює ринкових механізмів. Останні декрети уряду значною мірою гальмують ринкові перетворення. Твердження про те, що потрібен певний перехідний період до ринку, які висловлює віце-прем'єр-міністр В. Пинзеник, у даному контексті непереконливі. Перехідний період до ринку неминучий, але якщо йти шляхом ринкових перетворень. А коли йти в протилежний бік? Антиринкові заходи не можуть привести до ринку.

Так що ж робити? Спочатку треба було дати поштовх реформі державної власності, комерціалізації, акціонуванню, приватизації. Але в економіці заднього ходу не існує.

В ситуації, що склалася, в уряду залишається єдиний вихід: терміново прийняти декрет про примусову приватизацію і акціонування (аукціони для дрібної власності і відкрите акціонування для великих підприємств). Перехід до ринку можливий тільки через реформи відносин власності (а не маніпуляції цінами, заробітною платою, купонами). Всі інші заходи є поверховими, неефективними. Чи захищатиме уряд приватну власність — ось у чому основне питання поточного моменту.

Перехід до ринку неможливий на основі придушення попиту, що пов'язано із зростанням цін. Країни із ринковою економікою занепокоєні тим, як стимулювати попит, а ми його душимо. Хіба на цьому фундаменті можна побудувати ринок?

Треба перетворити міністерства на функціональні органи, що впливають тільки на умови виробництва, здійснити запуск широко розгалуженої, ефективної програми підтримки підприємництва, на основі паювання землі і майна та створення фонду земельного запасу реформувати колгоспно-радгоспну систему на реальні повноцінні кооперативи, асоціації кооператорів, фермерські господарства, асоціації селянських господарств.

Звичайно, треба вжити заходів, щоб грошовий потік не змив економіку. Це пов'язано із встановленням контролю в грошовій, кредитній і фінансовій сфері, із здійсненням комплексу антиінфляційних заходів, спрямованих на такі чинники інфляції, як фінансування бюджетних потреб грошовою емісією, кредитна емісія, дотації.

Треба вжити заходів, спрямованих на захист нагромаджень від інфляції, і використати їх як ресурс приватизації. Між іншим, таких масштабів пограбування власного народу, як у нас, не знає історія: шокова терапія у Польщі супроводжувалась відшкодуванням інфляційних втрат на рахунках вкладників.

Потрібна регіоналізація економіки, перенесення акценту з центру на регіони, з макроекономіки на мікроекономіку.

Боротьба з гіперінфляцією тісно пов'язана з боротьбою з гіперкорупцією.

Тепер про важливіший аспект проблеми регулювання цін, що пов'язаний з економічною безпекою. Політична стабільність забезпечується економікою, котра ефективно функціонує. Нині економічний чинник став дестабілізуючим для політичної ситуації в Україні.

Ситуація склалася таким чином, що стан економічної безпеки і національної безпеки в цілому вирішальною мірою залежить від цінової політики. Вакханалія цін — найстрашніша загроза національній безпеці. Той, хто підвищує ціни, — найстрашніший ворог Української держави.

Володимир ЧЕРНЯК, доктор економічних наук, професор.

Василь СТУС: «ХТО ПРОТИ ТИРАНІЇ — ВСТАНЬТЕ»

Ці слова вигукнув Василь Стус під час прем'єри кінофільму С. Параджанова «Тіні забутих предків» у кінотеатрі «Україна» в Києві восени 1965 року. Слова стали пророчими для Василя. Упродовж трагічного життя він ніколи не похитнувся перед тиранією, вистояв — ціною власного життя.

Анатолій Лазаренко, однокурсник і друг Василя, нині завідуючий відділом критики журналу «Донбасс», зберіг деякі його листи, які запропонував редакції. Сьогодні, в день народження видатного українського поета, борця, згадаймо його молодим, чистим душею, сповненим високих мрій, яким не судилося здійснитися за життя. Він випив свою гірку чашу до дна — щоб ми стали кращими, щоб його улюблена Україна була вільною.

6 січня 1938 року в селянській родині Семена Дем'яновича та Ілини Яківни Стусів у Свят-вечір народилася четверта дитина, яку назвали Василем.

Несприятливі обстави[illegible] що склалися в краї, [illegible] Стуси жили з діда-прадіда, змушують їх переїхати 1940 року з села Рахнівка Гайсинського району Вінницької області до міста Сталіне (Донецьк), де батьки влаштовуються робітниками хімічного заводу.

Так Василь став донбасівцем. «Перші уроки поезії — мамині. Знала багато пісень і вміла їх співати... Найбільший слід на душі — од маминої колискової. Шевченко над колискою — це не забувається».

Вже у вересні 1988 року Ілина Яківна розповідала побратимові Стуса по в'язницях і таборах Василеві Овсі[illegible] «Ще до шести ро[illegible]ін пішов до школи. Якось приходить до мене вчителька Зоя Петрівна й питає: «Чому Василько ходить до школи босий, уже ж холодно!» «Як! То він до школи ходить! Я не пущу! Малий ще. (Я тоді на заводі працювала, його вдома лишу, якусь роботу загадаю, воно зробить та й до школи). «Ні, — каже вчителька, — до школи ви його пускайте, я його за приклад іншим ставлю, отим переросткам. Стусик, ану ти вийди! Воно тягнеться до дошки навдибки і пише». Отак він до 6 років став школярем, а до 16 — студентом».

З 1944 по 1954 роки навчався в середній школі № 75 у селищі шахти № 10 Донецька, яку закінчив з відзнакою.

1954—1959 роки — навчання на українському відділенні історико-філологічного факультету Сталінського педінституту. Тоді ж ми й познайомилися. Були роки студентства. А це й практика, поїздки, нові зустрічі... Після закінчення інституту Василь Стус працював за призначенням, служив у армії. І були листи.

«5.10.59 р.

Любий друже!

Я зазнав тієї радості, яку мені приносять розмови з тобою або твої листи. Це велика розрада — почати злагоджений перегук сердець, координуючи його нехай і листовно. А я був утратив надію. Думав — у тебе там маса клопотів — чого доброго? — а чи не забрили тобі лоба? Дуже радий за тебе, що ти як слід влаштувався. Я теж. Хоч одержую 611 крб. на руки, хоч сварюсь з сильними миру (ти впізнаєш у цьому давнього Василя?), але я радий, бо я — атакуючий.

Часто нападає «хандра», як говорив М. Р-ий[1]. Від того, що я далеко од дому, більше — од того, що умови для праці несприятливі, ще більше — од того, що я, зробивши «вилазку» в село, якимось бар'єром, а чи відгороджуюсь од людей, а чи вони од мене. Це трохи забагато сказано, але коли нема тісних зв'язків (і перспектив немає), то проти цього не дуже й заперечуватимеш (дозволяю собі цю розкіш, як листу, адже тут не говорять так).

Уявляю тебе змученого роботою, трохи зажуреним...

Читаю мало. А роботи до біса. Електрика буває не завжди. Та це такі дрібниці, що про них не хочеться писати, бо це було б забагато для них... Плани мої на майбутнє — такі ж самі. Пише мені й мій Кость Тесл.[2].

Ти надіслав мені свого вірша, котрий здається тобі «насмішкою». Я його з задоволенням прочитав. Окрім штампів, «неизменных», як завжди, є ряд інших штучних красивостей (квіти, що в собі ховають грози).

Відрадна скупість (місцями), ота економія паперу, що, приміром, для М. Колісника стала свідченням його зросту. Інтересний підхід до теми. Все ж місцями — вірш рідкуватий, «жидковат». Ти в ньому стоїш на слизькій середині. Навіть не можу сказати, чому саме і в чому це виражається — ніби між двома поетичними крайнощами...

Вірші мені пишуться тільки під час спогадів і вони — я це часто помічаю — якось бічні для мене. Себе я в них не виливаю. Це так. Фіксація настроїв, але це ж не поезія. Очей нема і духу нема. Може, через це їхній холод здається тобі повівом класичності?

Мені приємна підчас саме реміснича сторона справи — у віршах. Тоді є що робити — тесати їх і підтесувати. Ось один з підтесаних. Я радий, що ти трохи чув його там, біля Вел.-Анадоля.

ТИША

Люблю довілля степове
безкрає,
Могутні м'язи рідної землі,
І запах чебрецю,
і жайворонків крик,
І ластівок тривогу.
Де трактор безупинно
тишу тче,
Мов трудівник, що в срібній
самотині
Звіряє в тиші добрий плин
буття
До незміримого прибою —
волі —
Людського серця.
Де коник, заховавшись
у траві,
Бездумно так стриже собі
помалу,
Не знаючи ні горя, ні тривог
У маєвім миттінні.
Отам, де, креслячи
невтомною рукою
Якісь недовідомі письмена,
Блукає осінь. Лунко дзвонять
шпори
У неї на червоних чобітках.

Вибач, що пишу брудно, бо пишу по пам'яті. Тоді більше виправлень і більше критицизму.

І ще один.

МАНДРИ

Тікає далина...
Пливуть і думи, й хмари...
Пий, голубе, вино!
Земля сп'яніла аж до дня...
Кудись пливем з тобою,
(Так низько-низько над водою
Висить прозорий сум...)
Краю! Мій добрий обрію!
У сизуватій млі,
Там, де розтав вишиваний
рукав,
Лишилось серце.

І ось:

На розквітлому лузі
Стежка сміється.
Танцюють волошки.
Під вітру спокійний прибій
Спинися на хвилю.
Отут, де грасується поле,
Де кульбаба мріє,
Спинись. На розквітлому
лузі.

Редакція районова мені не відповідає. Я потроху джигую, а коли ти мене не забув, то здогадуєшся — як мало я джигую. Хоч ніякого платонізму я собі тут не дозволяю.

Пиши. Твій щирий Василь».

1959 рік. «Стужілий за справжньою (не донецькою) Україною, поїхав учителювати на Кіровоградщину. Там витеплів душею». Працював учителем Тужнянської середньої школи Гайворонського району.

4.11.59 р.

Здрастуй, Толік!

Вибач за довгу мовчанку. Я навіть не розумію, як це я тебе не повідомив раніше за гі події, які перевернули усі мої плани, поставили сторч головою самого і закрили переді мною шлях важким шлагбаумом. Пройдуть 3 роки солдатчини, 3 роки молодості і — зараз видає — 3 найенергійніших років людського життя — 22—25 р.р.!

Я досі не знав, що таке солдат. Я не знав, що його ще треба і жаліти. Служу я в Лубнах, на Полтавщині — хоч тут повезло. Маю стати зенітчиком, може, й піхота, але це не так важливо. Їздив я додому — 17 до 24 жовтня був удома, бачив Колю Колісника, Володьку Міщенка. Спасибі їм!

Часу мало. Читати-писати нічого не можна. Оце важко. Хлопці — друзі в більшості розвинені, енергійні і це скрашає смуток. У Гайвороні була змога залишитись в райкомі (інструктором), але не залишили, хоч я і мав бажання (адже я вибирав між армією і райкомом).

Чудесні проводи влаштували в селі — учні, педколектив, знайомі. За селом я жалкую, хоч, признаюсь, живучи в селі, замало його любив. Хороші люди скрашали мені печалі, злі підбадьорювали мене, байдужі активізували мене. Це сільське оточення було — як для мене — незвичайним і через це — здається, дало мені велику користь. Нові люди, звичаї, навіть побутові дрібниці — по-новому тішили і подразнювали мене.

Толя! Пиши, як там твої успіхи, як живеш, працюєш. Надішли мені свої вірші, хоч парочку — з тих милих, нефілософських, од яких свіжо пахне молодим Тичиною, од яких пахне весняним духом. Я на цьому закінчую. Привіт нашим, коли кого побачиш.

З привітом Василь».

Потім служити Василеві Стусу довелося на Уралі. Неначе сама Доля знайомила його з тими місцями, де йому доведеться відбувати ув'язнення.

«Там... почувся мужчиною. Вірші, звичайно, майже не писалися, оскільки на плечах — погони. Але там прийшов до мене Бажан. Тоді ж — перші друковані твори — 1959 рік».

У листі 28.VII. 1962 року до автора цих рядків Василь писав: «...Про себе скажу, що місце для тебе я звільнив, тобто повернувся додому тоді, коли тебе було забрано. Маю одну зірочку збоку, витерпів малу операцію в армії (це все сприймаю зараз за жарт, а колись було гірко).

Деякі новини... І. Драч перекладає, як і Павличко... Чудовий роман Антоненка-Давидовича «За ширмою», чудовий Є. Гуцало «Люди серед людей» (автор — хлопчина з 37 року). Ось так. Б'ю в двері редакції, але поки без успіху... Не вельми приємно оббивати високі пороги!»

1.X.62 року.

«Толік!

Вибач, що я мовчу довго. Даремно ти розгублюєшся, вагаєшся щодо своїх минулих ідеалів. Це — найнеприємніше. Коли ми почнемо хитатися, як ти пишеш, то що буде з рештою? Тут один мій знайомий — з нових — має таку оптимістичну голову, що тільки позаздриш. Чи були факти — в історії — такої багатомільйонової асиміляції? А ні ж? Чи не забагато нам хочеться для цього часу? (Я сам чую — цей другий аргумент не дуже певний). Не губись. Знай! Поки ми тут, все буде гаразд. (Це аргумент чи не найсильніший). Зараз у молоді літературної і співчуваючої — є дивні нахили оригінальничати навіть за рахунок нац. почуття — його посилення — коли не в душі, то хоч в плані «стильової» специфічності. Це дурниці, але ж...

Придбав «Атомні прелюди» Вінграновського — чудового поета і патріота. Він — учень Довженків.

За «казан»[1] не думай — хай там плавляться кольори, однак кожен з них впливатиме на інший. Твій лист — то фальцет в голосі. Це так. Бережись його, бережи свій голос, як віру, як серце...

Виходить «Соняшник» — збірка Драча. Можеш обох їх придбати — в місті буваючи. Не губись, Толік. Важко бува — я розумію тебе. Але ж це і дає дещо — стаєш хоча б спартанцем і в якійсь мірі гандистом.

Коли вийде 5 номер альманаху «Донбас» — при твоєму бажанні можу вислати. Там мене нібито дають під рубрикою «Зеленые всходы».

Бувай! Не сердись.

Може, є в тебе зольдатські? Але ж — бувай. Я вже чую, що до тебе гука старшина. Зайвий раз кусків (я любив казати там — «шматків») не варто дражнити.

З привітом, твій Василь».

«25.1.63 р.

Анатолію!

Вибач, що мовчав досі. Я на своєму досвіді переконуюсь, що люди добрі — на словах (і добрі в діях), люди злі і добрі, що друг — це і недруг, що всі ми — з пітьми і світла. Колись я з армії вас лаяв — за мовчанку, тепер лаю себе — теж за мовчанку. Прийми це як є і не гнівайся на мене. Зараз розрахувався в Кіндратівці (в Горлівці), де робив. Що буде далі — не знаю. В Донецьку зараз живу у батьків. Може, знайду десь роботу вдома. В Донецьку відкрився клуб молодого літератора. На ньому — міленько, ходимо вбрід по болоті, дригаєм ногами і обхлюпуєм багнюкою один одного. З українців його відвідують Коля К., Володя М., Толік Гарматюк, Микола Хижняк, я, ряд інших. Нас там майже не видно. Мені недавно там вибили бубна. Але я не дуже скавчав, я згадував, як поводили себе в такій ситуації собаки Д. Лондона. В альманасі надруковані чотири моїх вірші, потім — Міщенкові обіцяють усіх нас дати в «Прапорі» — мабуть, по одному віршику, коли дадуть.

В Донецьку — перетурбації. «Рад. Донеччина» стала речником села, альманах закрили, в Донецьку — є чутки — мають перевести з Києва «Сов. Украину» під назвою «Радуга». Симптоматично, як сама назва переводиться на Донбас.

Про ті нац. новосели, що ти про них мені писав, я шкрябнув одному з київських літераторів[1], написав гостро, з вереском, згадав усі «ізми», згадав Валуєва указ 1863 року і наш 1963 року. Він, мабуть, перелякався такого адресата, коли, звичайно, одержав.

Але атмосфера зараз легша. Це ти знаєш, це є і в клубі, у нас, і в літературі. В. Соколов, переляканий і ображений, плакався на клубі на Миколу Вінграновського (ти, звичайно, чув про такого молодого поета?), що сказав привселюдно, що для користі нації треба знищити всіх старших письменників. Правда, він, Вінгр—ий, щось зараз замовк. Може, його побито самого і він десь скиглить за ворітнею?

Молоді пруть, а їх б'ють. Це завше, це і зараз. І що дивувати?

Комарник відповів з армії, амбіціозно і розгнівано. Він готує з армії свою збірку, котру нібито заплановано на 1964 рік. Ось поки і все. Ще раз — не сердись. Вибачай мені за мовчанку. Напиши, як там у тебе, чи можна б тобі було вислати кілька збірочок. Напиши, що тебе цікавило б.

Драч, Вінгр—кий, Коротич — це дефіцит. Але варто подумати і над цим, коли вони тобі закортять.

Висилаю тобі один свій вірш. Буду радий, коли ти відповіси тим же!

Щасти тобі, друже!

З привітом Василь».

Публікація Анатолія ЛАЗАРЕНКА.
Донецьк.

---

1. Максим Рильський.
2. Тесленко.

[1] Йдеться про Донбас, куди з усієї країни з'їжджалися люди багатьох національностей, втрачали тут свою національну самобутність — русифікувалися.

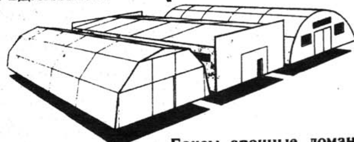
1. Андрієві Малишку (— А. Л.).

ЛИКВИДАЦИЯ ДОЛГОСТРОЯ ? ВОЗВЕДЕНИЕ ЦЕЛЫХ ЗДАНИЙ ЗА СЧИТАННЫЕ ДНИ !?

Это реально-если с Вами ПКФ "Ориентир".

Фирма поставит и смонтирует здания из легких металлоконструкций в любое место и в любое удобное для Вас время

ПКФ"Ориентир"
ПРЕДЛАГАЕТ:

- Боксы арочные ломаные
30 x 15 x 7,5(м); 15 x 7,5 x 4(м)
- Боксы арочные круглые
30 x 16,8 x 8,4(м)
- Здания промышленные многоцелевые
48 x 18 x 7,2(м)

Длина не ограничена.
Поставка в утепленном и неутепленном вариантах.
Высококачественное покрытие из оцинкованной стали
Возможна комплектация грузоподъемными механизмами.

МЫ НА ВЫСОКОМ УРОВНЕ РАЗРАБОТАЕМ ТЕХНОЛОГИЧЕСКУЮ ДОКУМЕНТАЦИЮ НА СТРОИТЕЛЬСТВО ОБЪЕКТОВ

Наш адрес: 330057, г. Запорожье, пр. Ленина 158
Телефоны: (061-2) 33-14-44.

РАССМОТРИМ ПРЕДЛОЖЕНИЯ О СОТРУДНИЧЕСТВЕ С ИНОФИРМАМИ В ОБЛАСТИ ПРОИЗВОДСТВА МЕБЕЛИ

Верхньодніпровський чавуноливарний завод ім. 1-го Травня реалізує за цінами нижче ринкових:

— змішувачі центральні для мийки,

— змішувачі для душу з гнучким шлангом,

— конвектори опалювальні сталеві «Акорд»,

— конвектори алюмінієві опалювальні «Корал»,

— вентилі високого тиску ДУ-15, ДУ-6,

— муфти чавунні для азбестоцементних труб Ду300,

— люки чавунні важкі для колодязів.

Покупцям, які придбають люки великими партіями, встановлюється знижка.

Дзвоніть: 3-21-30, 3-21-36, 3-10-31.

Пишіть: Україна, 322570, м. Верхньодніпровськ Дніпропетровської обл., вул. Петровського, 187-а. Телетайп 349077 «Чавун».

Полтавський дослідний ливарно-механічний завод виготовляє та реалізує:

— фальцхепрокатні механізми СТД-11019; МГР-500;
— обертачі для зварювання елементів трубопроводів ВСТ-530;
— механізми різьбонарізні напівавтоматичні ПРП-603;
— механізми для згинання труб СТД-22012;
— механізми трубовідрізні МТ-60;
— установки різання труб УРТ-630;
— механізми для згинання труб МТ-102;
— механізми виготовлення фасонних частин повітроводів МФЧ-1250;
— машини зиготочні МЗ-1,5;
— лінії ізоляції труб «АКІТ» 13815 і «МЛАІСТ» 1312.11;
— фальцеосадочні механізми МФО-2500;
— механізми для групування радіаторів МГР-500.
— механізми для формування прямокутних повітроводів (листозгин) МФВ-2500;
— пилка маятникова ПМПТ-500.

Вид оплати — передоплата.

Телефони: 2-97-51, збут — 7-29-00.

Телетайп 164116 форма, факс 2-97-51.

Виробниче об'єднання **«РЗВА»** м. Рівного реалізує:

— комплектні розподільні пристрої (КРП) серії КЕ-6 та КЕ-10 на напругу 6—10 кВ для електроустановок загальнопромислового призначення, для власних потреб теплових та атомних електростанцій з турбоблоками потужністю до 1200 МВА,

а також

укладає договори на виготовлення високовольтної апаратури на клас напруги 6—10 кВ.

Довідки за адресою: 266020, м. Рівне, вул. Біла, 16.

Контактні телефони: (036) 6-86-15, 6-94-74.

Красноградський дослідний завод Харківської області реалізує:

— Нормокомплект штукатурних робіт

— Установки перемішування і видачі розчину

— Бетонозмішувачі 0,75 $м^3$

— Обладнання тепловологої обробки залізобетонних виробів

— Розчинозмішувачі 0,25 $м^3$

— Металоформи

— Пересувні електрощитові.

Телефон 23-87 і комутатор 24-47, дод. 22-62 у м. Краснограді.

Олександрійська фабрика діаграмних паперів має можливість у грудні поточного року відпустити, а протягом 1993 року прийняти замовлення на виготовлення стрічок та дисків діаграмних стрічок для контрольно-вимірювальних та реєструючих приладів, паперу для вивідних пристроїв ЕВМ, а також паперу для ксероксів щільністю 70-115 $г/м^2$ форматом А3 та А4.

Адреса підприємства: 317900, Кіровоградська обл., м. Олександрія, пр. Будівельників, 40.

Телефони: (05235) 23220, 20737, (факс): (05235) 23323, 21430. Телетайп: 282677 «ПАПІР».

На доповнення до оголошення, надрукованого 2 грудня 1992 р., повідомляємо, що правонаступником ліквідованого Українського республіканського техніко-комерційного центру «ГАЗавтотехобслуговування» є орендне товариство «Укрволгатехсервіс».

На базі Криворізького металургійного комбінату «Криворіжсталь» Кременчуцьким автомобільним заводом утворено технічний центр з обслуговування і ремонту автомобілів КрАЗ усіх марок і модифікацій підприємств та установ усіх галузей народного господарства Дніпропетровської, Запорізької, Херсонської, Кримської, Миколаївської областей та інших регіонів південної і південно-західної України.

З першого січня 1993 року центр виконуватиме роботи з модернізації автомобілів, усунення поломок нових автомобілів у гарантійний період експлуатації.

Сьогодні технічний центр реалізує нові запасні частини, приймає ремфонд двигунів ЯМЗ-238, мостів — середніх і задніх, КПП, роздавальних коробок, передніх мостів за каталогом (255 Б-23000, 12-Б Ч) для капітального ремонту на Кременчуцькому автозаводі з гарантією 12 місяців від дня установки на автомобілі.

Всі, хто відчує потребу в наших послугах зараз і в 1993 році, надсилайте свої заявки за адресою: ***324027, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, 27, вул. Революційна, 7, АТБ КМК. Телефони: 23-32-16 ХТА 78-22-84. Наш розрахунковий рахунок 468098 у Центральному відділенні АКБ «Укрсоцбанку», МФО 305619, П/І 324007.***

Чекаємо на вас!

КОРПОРАЦІЯ ПРОПОНУЄ:

оптові партії італійського та американського взуття,
різноманітний чоловічий та жіночий одяг (Італія),
продукти харчування,
шампанське і вина.

Працюємо без посередників!

Телефон у Львові: (0322) 76-27-67, 76-94-03.

До відома керівників підприємств та організацій. Орендне підприємство «Рівнезалізобетон» має можливість відпускати у 1993 році в необмеженій кількості збірний залізобетон, блоки стін підвалів (фундаментні блоки), бетон, розчин, асфальт.

Звертатися за адресою: 266000, м. Рівне, вул. Бахарева, 23. Тел. 2-58-52, адміністрація.

Українське науково-виробниче об'єднання «ЛІС»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантних посад завідуючого лабораторією, старшого наукового співробітника (1), наукового співробітника (1), молодшого наукового співробітника (1), лабораторії лісоуправління і лісовпорядкування Старопетрівської лісової дослідної станції (с. Лютеж Вишгородського р-ну Київської обл.). Квартирами не забезпечуються.

Строк конкурсу — місяць з дня опублікування оголошення. Документи надсилати на адресу: 310024, м. Харків, вул. Пушкінська, 86, УкрНВО «Ліс».

Український інформаційно-аналітичний вісник «Зустріч» запрошує на роботу висококваліфікованих журналістів на вигідних умовах.

Наша адреса: м. Київ-5, вул. Горького, 47-б. Телефон 227-02-92.

Фірма «ЕНЕРГЕТИК» реалізує зі складу в Києві автомобілі АЗЛК 21412-01 (Москвич) у кількості 20 шт.

Оплата за фактом.
Тел. (044) 291-76-18; (044) 291-79-29.

Городоцьке ремонтно-транспортне підприємство «Агротехсервіс» Львівської області приймає в капітальний ремонт автонавантажувачі моделей 4045, 4014, 40814, 40186 і їх модифікації без нарядів від усіх сільськогосподарських і промислових підприємств.

Наша адреса: 292530, Львівська обл., м. Городок, Комарнівська, 66.
Телефон 9-16-55.

ЗВЕРНЕННЯ

Спілки аудиторів України

Верховною Радою України прийнято в першому читанні проект Закону «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні».

Вивчення цього Закону Спілкою аудиторів показало, що його концепція має деякі серйозні недоліки.

1.Головне завдання державної контрольно-ревізійної служби — проведення документальних ревізій та перевірок фінансової діяльності підприємств, установ і організацій, що належать до державної власності (ст. 1).

Відповідно до Закону України «Про власність» та інших Законів, усі форми власності вважаються рівними. Якщо взяти до уваги запропонований у проекті Закону підхід, то інші форми власності повинні створювати окремі контрольно-ревізійні служби, наприклад, приватну, колективну та інші.

Одночасно виникає питання стосовно змішаної форми власності, коли підприємство грунтується на державній, колективній та приватній власності. Якою мірою означені підприємства підпадають під юрисдикцію державної контрольно-ревізійної служби?

Крім того, всі підприємства з іноземними інвестиціями, незалежно від форми власності відповідно до Закону України «Про іноземні інвестиції», підлягають перевірці незалежними аудиторськими фірмами. Як бути з цією категорією підприємств?

Законом України «Про банки і банківську діяльність» також передбачено, що комерційні банки підлягають перевірці незалежними аудиторськими фірмами. Знову виникає питання аналогічного змісту.

2. На підставі попередньо прийнятих Законів України Фонд державного майна України, Антимонопольний комітет, Національний банк та інші установи вже здійснюють контрольно-ревізійні повноваження стосовно державної власності. Ці органи мають у своєму складі відповідні структурні підрозділи.

Державна контрольно-ревізійна служба буде просто дублювати діяльність контрольних підрозділів інших установ. Це потягне за собою безліч негативних наслідків, у тому числі безпідставне втручання у здійснення повноважень власника державного майна, наприклад, Фонду державного майна.

3. Зовсім не зрозуміла наявність при Міністерстві фінансів України двох паралельних контрольних органів з аналогічними повноваженнями в особі Державної податкової інспекції та Державної контрольно-ревізійної служби. Хто з цих органів які питання перевірятиме на одному і тому ж підприємстві? Виходить так, що податкова інспекція перевірятиме тільки податки, а стан бухгалтерського обліку залишатиме для контролерів-ревізорів, хоча ці питання цілком поєднані. В той же час контролери-ревізори перевірятимуть тільки бухгалтерські операції, залишаючи для податкових інспекторів розрахунки з бюджетом. Для чого тоді такі перевірки, якщо питання сплати податків залишатиметься поза увагою?

4. Так звана «державна контрольно-ревізійна служба» не несе ніякої відповідальності перед тим, кого вона перевіряє. Навпаки, у проекті пропонується надати державній контрольно-ревізійній службі нічим не обмежені повноваження, навіть більші, ніж у служби безпеки, прокуратури та органів міліції.

На відміну від аудиторських фірм державна контрольно-ревізійна служба має право тільки перевіряти і давати вказівки. Договору з тим, кого перевіряє ця служба, не укладає, а тому її діяльність автоматично потягне за собою безвідповідальність за наслідки перевірок.

5. Вваедення державної контрольно-ревізійної служби потребує великих матеріальних витрат з бюджету. За умови, що корисного від такої служби майже нічого не можна чекати.

6. Сама по собі будь-яка контрольно-ревізійна служба неспроможна боротися з мафією та організованою злочинністю в сфері економіки, як це намагаються довести деякі добродії. Відомо, що організована злочинність у сфері економіки має прихований характер. Посягання службових та матеріально відповідальних осіб на власність у більшості випадків не знаходять свого відображення у бухгалтерських документах. Розкриття таких злочинів здійснюється шляхом проведення спеціальних оперативно-розшукових заходів, а не внаслідок документальних ревізій.

Тим більше за умови підпорядкування ревізорів Міністерству фінансів означені службові особи навіть налякати не зможуть того чи іншого мафіозі. Вище голови колгоспу та директора магазину ці ревізори і перевіряти не будуть. Навпаки, вони самі стануть потенційними суб'єктами корупції та злочинних угруповань.

Таким чином за своєю суттю запропонований проект повністю суперечить не тільки концепції формування ринкових відносин в Україні, а й також цілому рядові попередньо прийнятих Законів.

На підставі викладеного пропонуємо:

1. У розглянутому проекті Закону головним завданням контрольно-ревізійної служби визначити здійснення перевірок витрат із бюджету та фінансово-господарської діяльності бюджетних установ і організацій.

Означену службу підпорядкувати Кабінетові міністрів або Президентові. Керівника цієї служби повинна призначити Верховна Рада.

2. Для посилення боротьби з організованою злочинністю в галузі економіки створити фінансову поліцію, в структурі якої передбачити підрозділи документальних ревізій та економіко-правового аналізу.

3. Верховній Раді прискорити розгляд проекту Закону України «Про аудиторську діяльність», який запровадить незалежну, самоокупну та ефективну систему господарського контролю.

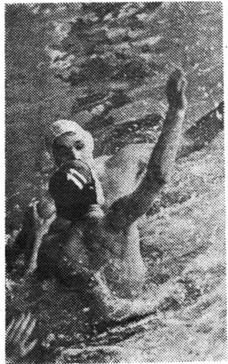
В будь-якому випадку зазначені проекти Законів доцільно розглянути в комплексі, а не у відриві один від одного.

ТАК ПОЧИНАЄТЬСЯ КЛУБ

Презентація

Створення в Україні Міністерства освіти, що взяло під свою егіду всю молодь, яка навчається, — від вихованців дитсадків до студентів вищих навчальних закладів, — викликало і перебудову управління системою фізичного виховання наших юних громадян. Нещодавно міністр освіти Петро Таланчук затвердив Тимчасове положення про центральний спортивний клуб «Гарт» міністерства, який і зобов'язали керувати розвитком фізичної культури та спорту в навчальних закладах, зміцненням здоров'я дітей, учнів, студентів, працівників освіти.

З проханням розповісти про завдання та перші кроки «Гарту» ми звернулися до заступника голови Центрального спортивного клубу Міністерства освіти **Валентина ГАВРИЛКА.** Він — відома в спорті людина: свого часу виступав за популярну київську волейбольну команду майстрів «Локомотив», потім був викладачем кафедри фізвиховання сільгоспакадемії, протягом вісімнадцяти років очолював республіканську раду спорттовариства «Буревісник», нарешті, працював першим заступником голови спорттовариства «Трудові резерви».

— У чому ж, Валентине Купріяновичу, принципова відмінність між «Гартом» та колишніми підрозділами?

— Тепер покладено край існуючій довгі роки розбіжності у фізичній, спортивній підготовці дітей та юнацтва. Адже раніше про зміцнення здоров'я засобами фізкультури й спорту дошкільників та учнів шкіл покликане було турбуватися Міністерство освіти; за фізпідготовку учнів системи профтехосвіти відповідало спорттовариство «Буревісник». Можливості, цілі й завдання у цих підрозділів були різні. Між ними існувала шкідлива для справи відомча відокремленість.

Особливо від цього потерпала спортивна підготовка юнацтва. Не секрет, що оплата праці тренерів ДЮСШ системи Міністерства освіти залежала від успіху їхніх вихованців на відомчих змаганнях. От і форсували наставники підготовку хлопців, як то кажуть, вижимали з них останні соки. В результаті в дорослий, олімпійський спорт здібні атлети «прорватися» не могли — талант їхній було розтрачено дорогою.

За нових умов «Гарт» має забезпечити поступовість і планомірність підготовки юних спортсменів. Для того ми й добираємо головних спеціалістів за видами спорту, які покликані контролювати діяльність ДЮСШ і тренерів на місцях. Фронт робіт у цих спеціалістів великий — сьогодні «Гарт» об'єднує близько 750 дитячо-юнацьких спортшкіл України, три десятки з яких — спеціалізовані. Саме тут і має закладатися фундамент підготовки атлетів, котрі захищатимуть спортивну честь України на найбільших змаганнях нашого часу, в тому числі й Олімпіадах.

Частиною плану зміцнення цього фундаменту буде й система змагань, що ми розробили для всіх дорослих груп учнів. І школярі, і учні СПТУ зможуть взяти в них участь в районах, містах, областях, у першостях центрального спортивного клубу «Гарт». Кращі з них складуть команди, які ми посилатимемо на міжнародні гімназіади, на Кадетські ігри.

Розраховуємо ми й на поліпшення роботи десяти українських училищ фізичної культури (колишніх спортінтернатів). Зробимо все, щоб до училищ потрапляли найобдарованіші хлопці, щоб зростала кваліфікація їхніх наставників, щоб тренувальний процес в училищах було забезпечено усім необхідним, а випускники змогли зайняти гідне місце в юнацьких збірних «Гарту» й країни.

— Після створення об'єднаного профспілкового спорттовариства та ліквідації у зв'язку з цим студентського спорттовариства «Буревісник» у наших вузах, на думку ряду спеціалістів, розвиток спорту зупинився, студенти почали втрачати інтерес до тренувань та змагань, знизився клас вузівських команд...

— Так, одне з найважливіших завдань, поставлених перед «Гартом», — відродження традицій студентського спорту, забезпечення його популярності. Ми розробили систему вузівських змагань, покликаних залучити до спортивного руху більшість студентів, з 10—12 найулюбленіших ними видів спорту регулярно проводитимуться обласні й міські турніри, переможці яких візьмуть участь у чемпіонатах та спартакіадах нашого центрального спортклубу.

Чудовим стимулом для найобдарованіших студентів буде регулярна участь збірних «Гарту» в світових універсіадах, що проводяться раз на два роки. До керівництва штатними збірними ми залучимо кращих наших тренерів, спеціалістів з інститутів фізкультури, з Міністерства у справах молоді й спорту, з яким уже налагоджено міцний діловий контакт.

Вправі розраховувати і на активізацію спортивної роботи в тих вузах, які входять у систему Міністерства освіти, — в медичних, сільськогосподарських, в інститутах Міністерства культури. Студенти цих відомчих вузів зможуть взяти участь у всіх змаганнях, що проводитиме «Гарт», одержать від нього всю необхідну допомогу для спортивної досконалості.

— А які фінансові можливості «Гарту»?

— Фізичну підготовку учнів та студентів у містах і областях, розвиток спорту, участь у змаганнях на місцях, — усе це фінансуватимуть місцеві органи державного управління освітою. А діяльність спортивних клубів, створених в управліннях освіти Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, забезпечить «Гарт» за рахунок бюджетних асигнувань на розвиток фізкультури й спорту серед учнів та студентів.

Ми розраховуємо не лише на стабільну підтримку держави, а й на доходи від власної фінансової діяльності. Наприклад, багато професійно-технічних училищ уже давно налагодили виробництво спортивної амуніції та екіпіровки, дефіцитного спортінвентаря. Життя навчило й спортклуби вузів одержувати додаткові кошти від надання платних фізкультурних послуг населенню, від здавання в оренду спортивних споруд (звичайно, не на шкоду навчальному й тренувальному процесу).

«Гарт» має намір широко залучати спонсорів для підтримки шкільного й студентського спорту. Особливо цього потребують команди майстрів, які існують у великих вузах. І далеко не завжди забезпечені всім необхідним. Ясно також, що участь у міжнародних Гімназіадах та Універсіадах вимагає від усіх працівників Центрального спортивного клубу Міністерства освіти ініціативи й діловитості. Ми повинні заробляти валюту, залучати вітчизняних та зарубіжних спонсорів.

Разом з тим «Гарт» наполегливо домагатиметься усіляких фінансових та податкових пільг для діяльності на ниві розвитку дитячого, юнацького, вузівського спорту. Хіба може «вижити» шкільний басейн, коли лише на його водопостачання на місяць іде мільйон карбованців?

Життя ставить перед нами й безліч інших проблем, пов'язаних із забезпеченням фізичного виховання молоді, яка навчається, з розвитком спорту серед дітей та юнацтва. Працівники «Гарту» розраховують на допомогу й підтримку всіх організацій, зацікавлених у зміцненні здоров'я підростаючого покоління громадян незалежної України...

Олександр БАШКАТОВ.

7 січня

I ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Телефільм «Птах українського вертепу».
8.25 Док. фільм «Різдво Христове».
9.00 Зимові візерунки.
10.00 Різдво Христове. Святкова літургія. Трансляція з Володимирського собору у Києві.
12.30 Побут і звичаї українського народу.
12.55 Багатосерійний худ. телефільм «Бодетаун». 39 серія.
13.20 Мультфільм «До Мумі-Долу надходить осінь».
13.35 Для дітей. Худ. фільм «Три горішки для Попелюшки».
15.00 УТН.
15.10 Увійди у світ краси.
15.40 Хай святиться ім'я Твоє. Концерт духовної музики.
16.35 Диво-коляда. Виступ Великого дитячого хору Держтелерадіомовної компанії України.
17.05 Наші прем'єри. В. Винниченко. «Задля Натуся». Телевистава («Укртелефільм»).
19.00 УТН.
19.20 Різдвяні забави.
20.30 Мультфільм «Літаючий будинок». 2 серія.
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.30 Молодіжна програма
22.30 Прем'єра худ. телефільму «По-модньому» («Укртелефільм»).
23.40 Естрадна програма.
0.25 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

7.00 Новини.
7.20 Ранкова гімнастика.
7.30 Святки в станиці Анастасієвській Краснодарського краю.
8.15 «Він воскрес». Мультфільм (США).
8.45 Старі добрі казки. «Таємниця Снігової Королеви». 2 серія.
9.55 Зустріч для вас. Єпископ Василій (Родзянко) в Концертній студії Останкіно.
11.10 Радіо-хіт. Музична різдвяна програма для дітей.
12.10 Веді.
13.00 Вручення російських премій «Тріумф» лауреатам 1992 року.
13.20 «Різдвяна ялинка» в Колонному залі Будинку спілок.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Зоряний час.
15.05 Телемемуари.
15.30 «Незнайко в Сонячному місті». Мультфільм.
16.05 Танці, танці, танці.
16.45 Шоу-біс. Спортивно-розважальна програма.
17.45 Прем'єра худ. телефільму «Просіть, і буде вам». 1 і 2 серії.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Різдвяні зустрічі. Вас запрошує Алла Пугачова.
23.30 Новини.
23.55 Авторалі «Париж — Дакар».

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Ура. Канікули. «Лапландські казки». Мультфільм.
8.40 Свято Різдва. Дитяча християнська програма.
9.20 Мульти-пульти.
9.30 Свято в Замоскворіччі.
10.10 Дозвілля. Домашній клуб.
10.25 Концерт ансамблю народної музики Д. Покровського.
11.10 «Передчуття любові». Худ. фільм.
12.15 Фольклор.
13.00 Вісті.
13.25 «Російські царі». «Самозванець на троні». Фільм 1.
14.10 «У четвер і більше ніколи». Худ. фільм.
15.30 Різдвяні вечори.
16.00 Прем'єра мультфільму «Дораемон» (Японія). 17 серія.
16.15 З Росії в Росію. О. Фаберже.
16.45 Ура. Канікули. Прем'єра худ. телефільму «Операція «Моцарт» (Франція). 11 серія.
17.15 Найкраща в Росії. Міс світу-92.
18.45 Новорічний пиріг.
19.00 Вісті.
19.20 Реклама.
19.25 «Ніагара». Худ. фільм.
21.00 Аз'єсмь. Мистецтво як божий дар.
22.00 Вісті.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Телеканал «Фортуна». Шоу-балет «Тодес». «Дансклас».

ТЕЛЕСТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.15 Мультфільми.
13.35 Худ. фільм «Віадук».
19.00 Мультфільм.
19.10 Телефільм «Втілення мрії». 25 серія.
19.35 Худ. фільм «Вогненні кульки».
21.10 Відеомузика.
21.25 Худ. фільм «Мисливці за привидами».

8 січня

I ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Науково - популярний фільм «Мистецтво та релігія» («Київнаукфільм»).
8.40 Співає Роман Копов.
9.10 Худ. телефільм «По-модньому».
10.20 Концерт переможців V Міжнародного фестивалю-конкурсу української пісні «Золоті трембіти».
13.05 Багатосерійний худ. телефільм «Бодетаун». 40 серія.
13.30 «Ой літає соколенько». Концерт української пісні.
14.00 Бал чемпіонів.
15.00 УТН.
15.10 Серйозні жарти. Програма мультфільмів.
16.05 Є. Максименко. «Хто дасть мені крила». Телевистава.
18.00 Музичне ревю. Додаток до програми «Клас-юніор-бізнес».
19.00 УТН.
19.20 Наше коло. Державні діти.
20.15 Музичний фільм «І доки на землі існує любов».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Худ. телефільм «Сільва». 1 і 2 серії.
0.00 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.10 Старі добрі казки. «Горбоконик».
10.30 Америка з М. Таратутою.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Здрастуйте, я ваша тьотя». Худ. телефільм.
13.00 «Гармонія». Худ. телефільм (Угорщина).
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.20 «Незнайко в Сонячному місті». Мультфільм.
16.05 440 герців. Музична програма для підлітків.
16.45 Справа.
17.00 Новини.
17.25 Ретроспектива фільмів режисера В. Рубінчика. «Пролог».
17.45 Людина і закон.
18.15 Америка з М. Таратутою.
18.45 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 КТБ-1 і канал «Франс інтернасьйональ» представляють прем'єру худ. фільму «Корида на Єлісейських полях» (Франція).

ВІД представляє:
22.10 Політбюро.
22.45 Музобоз.
23.45 Людина тижня.
0.00 Автошоу.
0.15 Майданчик обозу. У перерві — 23.00 Новини.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7,50 «Свята земля». Док. фільм.
9.35 Ура. Канікули. «Найчарівніше кіно». Мультфільм.
10.25 Хранителі істини. Справа була в Івангороді.
10.55 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 116 і 117 серії.
12.35 Торговий дім. ТІНКО.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Біла ворона.
14.15 Ностальгічні посиденьки.
14.45 Телебіржа.
15.10 Там-там-новини.
15.25 Студія «Рост». Ялинка Айболита.
15.55 ТрансРосефір. На царських руїнах.
16.25 Ура. Канікули. Прем'єра худ. телефільму «Операція «Моцарт» (Франція). 12 серія.
16.55 Велике коло.
17.15 Баскетбольний огляд НБА.
17.45 Уолт Дісней по п'ятницях. «Мапетс у Діснейпарку». Шоу-програма.
18.45 Новорічний пиріг.
19.00 Вісті.
19.25 «Бувай, Колумбе». Худ. фільм (Англія).
20.40 Спеціальний комерційний вісник.
20.50 «Кіт, який умів співати». Мультфільм для дорослих.
21.00 К-2 представляє: фрак народу.
22.00 Вісті.
22.20 Реклама.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Вечірній салон.

ТЕЛЕСТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.40 Мультфільм.
15.00 Худ. фільм «Плакса».
19.20 Фільм «Близько опівночі».
21.35 Худ. фільм «Недоторкані».

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 737442.

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311002.

—Наступний номер газети вийде 11 січня.